

Ujabb névsorok:

oroszországi munkaszolgálatosokról

Ünnepi szám

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

II. ÉVFOLYAM 41. SZÁM.

MEGJERLENIK
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1944 OKTÓBER 10.

Egy törvény margójára

(St. L.) A magyar köztársaság nemzetgyűlése az igazságügyminiszter javaslatára, hosszú hónapok tárgyalása után törvényt szavazott meg, amellyel megbélyegezte az elmúlt évtizedek aljas, hazug, rágalomokkal teli vádaskodásait a magyar zsidósággal szemben. Minden, amit a fasiszta propaganda, kerge és megszedült párt- és országvezetők, karriervadászok e téren produkáltak és amit, sajnos, a társadalom tulnyomó része magáévá tett, most ezzel a törvénnyel méltó feleletet kapott.

A magyar zsidóság a maga védtelenségében kiszolgáltatva a rablólovagok kénye-kedvének, tehetetlenül tűrni volt kénytelen mindazt az aljasságot, amellyel megsemmisítésére törekedtek és ami nagy többségének elpusztításához vezetett. Csak mi kevesek, akik megkíséreltük a lehetetlent, szembeszállni a szennyes árral, küzdeni a gyáva gyilkosok patkányhadával, tudjuk, mily kevésen mulott ennek a töredék zsidóságnak a megmaradása. Mi, akik megérhettük ezt a nemzet által szolgáltatott elégtételt, akik megalkuvás nélkül küzdöttünk az igazság győzelméért, a megtévesztettek felvilágosításáért, most, amikor a köztársaság törvényhozó testülete ugyanott, ahol évtizedeken át a hazugság szava volt csak hallható, hallatta az igazság szavát és a meggyalázott magyar zsidóság életbenmaradottjai, drága mártírjainkra emlékezve fogadtuk az erkölcsi elégtételt.

Százaszorosan borzalmas a gyásza annak, aki övét el sem temethette; az árokparti esontvázzá vált férjet, a pernyévé pusztult szülőt, az áldozati bárányá vérért gyermekeket nem adja vissza ez a törvény, nem állhatunk oda a végzett munka elégedettségével zsidó közösségünk elé. A gyászunk nem szűnt meg, nem könnyebbedett, nem halkult el. Önkéntelenül eszünkbe jut a védtelen elpusztult százazrek során, hogy önmagát emelné fel a nemzet, ha minden egyes tagja felfogná, hogy ez az el-

készt, halvány tiszteltetés a halottakat fel nem támasztja és a gyászolót nem boldogítja, csak a tisztelőre vet olyan fényt, amely a sulyos mély fekete árnyakat egy kicsit, egészen kicsit kezdi elűzni.

De amint a bányászlámpa nem világítja meg az egész tárnát, a nemzet minden egyedében fel kell gyulni a bűnvalómás kis lángjának, hogy méltóvá váljon a demokrácia napsugarára, amiért a felszabadítók oly sok vért áldoztak. Nekünk a megmaradottaknak akkor jelent csak majd elégtételt, ha nem mint mártírjaink némán vádló kísérteteinek eleven szemrehányásaként kell élnünk.

Ami pedig a törvény materiális részét illeti, az csak a halvány reményt nyújtja, hogy az árváinkat felnevelni, az aggjainkat gyámolítani tudjuk és elpusztított, megcsufolt, kirabolt templomainkat helyreállítani. Aki a halál küszöbéről tért vissza, szerényé válik. Pillanattig sem hisszük, hogy a mosolytalan gyermeknek anyagiakkal a szülői ház vidámságát és melegét nyújthatjuk. Elhagyott, támasztalan aggjaink sem akartak gyermekeik és unokáik örökeseivé lenni. Templomainkból sem moshatjuk ki a könnyeket és jajsztót, aminek tárházává a gyilkosok tették.

Nem felejtést, enyhülést kérünk az Örökkévalótól és ha tetőt akarunk templomainkra, csak otthont akarunk bánatunknak, gyászunknak. Ha pedig iskoláinkat akarjuk építeni azért, hogy ott tanulják meg gyermekeink, hogy a demokrácia az, amely nekünk otthont nyújthat és a felszabadítóknak köszönhetjük, hogy a hittünket, vallásunkat szabadon gyakorolhatjuk, amit a kereszténység nevében oly gazul, gyilkosan megcsufoltak.

Ha mindezt sikerül elérni, úgy mindazok, akik a törvény létrejöttén dolgoztak, a nekünk szánt elégtétellel a magyar köztársaságot is hűen szolgálták,

Ára 1 forint

KATONA JÓZSEF:

A SÁTRAK ÜNNEPE

„Háromszor egy esztendőben jelenjen meg minden férfi az Ur, az Örökkévaló színe előtt” — ezzel a paranccsal rendeli el a Szentírás a három zarándokünnepet, amelyeknek természeti és történelmi jelentőségük van. Tavasztól őszig terjedő sorozatban tartjuk az ünnepeket és közöttük időrendben a harmadik, a most következő ünnepünk a — **sátrak ünnepe**.

Tisri tizenötödik napjától ünnepezzük — Tóránk megtagyása szerint — mint „a betakarítás ünnepét, amikor idvozik az év, midőn begyűjtöd a termésedet a mezőből”. A Biblia többször röviden e napokat „az ünnepek” is nevezi, mert valójában ezeknek öröme az egész évi munkának gyümölcsét, természet hozza meg Izráelnek s ezért méltó, hogy ezzel a névvel illessük. Az első két nap főünnep, amely után öt napig félünnepet tartunk. A nyolcadik nap — Tisri huszonkettedik napja — a „záróünnep” s aztán Tisri huszonharmadikán következik a „Tóra örözünnep”.

Az ünnep történelmi jellegét

A SÁTOR

adja meg, amelyről így rendelkezik az Írás: „Sátrakban lakjatok hét napon át; mindenki, aki bennszülött Izráelben, lakjék sátrakban. Azért, hogy tudják nemzedékeitek, hogy sátrakban lakattam Izráel fiait, midőn kiverttem őket Egyiptom országából.”

Negyven évig vándorolt Izráel a pusztában és amiképpen a sátor óvta meg a sivatag viszontagságaitól — úgy őrizi az Isten is népét történelmi útján. A lenge sátor, amelynek falain átfúj a szél s tetőzelen át látjuk az égen ragyogó csillagokat, visszaidézi nekünk ősünk életét, a zsidó ősnült minden emelkedet, szépséget és szenvedését — egyben azonban ébrentartja bennünk a hitet, hogy felettünk van Isten örökké tartó örkődése s nem hagy el minket soha.

A sátrak ünnepeinek második jelképe

AZ ÜNNEPI CSOKOR.

E szavakkal szól róla a Tóra: „Az ünnep első napjától fogva vegyétek a cédrus-

jának gyümölcsét, pálmaleveleket, o mirtusfa gallyait és fűszárgákat, hogy örvendhessetek Istenetek előtt”.

A négy növényfajta díszíti ünnepi sátrainkat s így az ünnep természeti jelentőségét domborítja ki, emellett azonban a zsidó egység és összelartás jelképe: amiképpen a négy különböző természetű növény egymást egészíti ki s össze van fűzve, úgy Izráel is, egységben összhangba elvadva, szolgálja az Istent s az utódok is összekapcsolódnak az őseikkel örök eszméink szolgálatában.

„Örvendezz Istened előtt!” — ez a vezérigéje ennek az ünnepnek. Öröm és hálaérzés sugárzik arcunkon, amidőn bevonulunk a sátorba és teljesítjük az égi parancsot, Áldva Istenünket: „Legyen meg a te akaratod, Örökkévaló Istenem és őseim Istene, hogy lakozzék dicsőséged közöttünk és terjeszd ki fölöztünk békességed sátorát”.

Ünnepi imáink, a Tóra-olvasmányok és a prófétai hirdetések mind-mind az ünnepi öröm és hála érzéseiben emelik a Gondviselő elé az alázatos zsidó hívőt:

A HALLÉL-IMA

elmondása közben kezünkben tartjuk az ünnepi csokrot és így zeng ünnepi zsoltosaink: „Ujjongás és üdöngés örömhanga tölti be az igazak sátraill... Isten karja csodát művel!... Nem halok meg, de élek és hirdetem Istennek művét...” Meglengetjük az ünnepi csokrot, ég felé emeljük és Isten segítségével könyörgünk:

Ó Örökkévaló, segíts,
Ó Örökkévaló, segíts!
Ó Örökkévaló, boldogíts,
Ó Örökkévaló, boldogíts!”

Az ünnep szertartással közlé tartozik a délelőtti istentiszteleten szokásos

KÖRMELET.

Kinyitjuk a Frigyszekrényt, egy Tórárt kiemelünk és kezünkben az ünnepi csokorral körüljárjuk a Tóra-olvasó emelvényt. Dalolva a menet élén halad az előimádkozó s vele énekelgetve követik a gyülekezet vezetői: „Segíts meg önmagadért, Istenünk,

segíts meg, Teremtőnk, segíts meg, Megváltónk, segíts meg, Gondviselőnk, ó segíts”.

... Sátorban lakva, ünnepi csokorral kezünkben, így örvendezünk a sátrak ünnepén: nagy gonddal építjük és sok szeretettel szépítjük az előírásoknak megfelelően a mult jelképét, a sátor; hozsánás Áhitattal lengetjük és hordozzuk a jövődért beszédes jelképet; az ünnepi csokrot; a hit alázatában összebábelkeznek egymással a

büszke palmaág és a szerény fűzfavessző... S amidőn a sátor ősi idilljét idézzük családiasztalunk köré, ezidőn is meghívjuk hozzánk az „égi vendégeket”, így szólva hozzájuk: „Kérlek, Ábrahám, égi vendég, jöjj el hozzánk és hozd el magaddal a többieket is: Izsákot meg Jákobot, Józsefet, Mózeset, Aront és Dávidot...” Régi időkben otthontalan, éhez, szegény üldözötteket ültettünk asztalunkhoz s olyan tisztelettel vendégeltük meg őket a sátorban, mintha az ősatyákat fogadtuk volna — most is szívünk szeretetével várjuk a család asztalához az üldözötteket, az otthontalanokat, éhezöket, a szegényeket...

A romániai zsidók kérhetik nemzeti kisebbségként való elismertetésüket

Bukarestből jelentik. (I. T. A.) Vladescu Raceasa György professzor, nemzetiségi miniszter kijelentette, hogy a romániai zsidó közösségek, amelyek eddig csak vallási szervezeteknek tekintettek, megkaphatják a nemzeti kisebbségként való elismertetést, ha ezt érdeklükben állónak vélik. Arra a kérdésre, vajjon ellenzi-e a minisztérium a

zsidóknak Palesztinába vándorlását, a professzor így válaszolt: „Semmi esetre sem. Minden román zsidónak jogában áll kivándorolni. Újví údvözlétem küldöm a palesztinai zsidóságnak és azoknak, akik most készülnek Palesztinába. Kívánom, hogy hamarosan egy független ország szabad polgárai lehessenek.

Francia zsidók tiltakozása a nürnbergi felmentések ellen

A franciaországi ellenállásban résztvevő zsidó szövetsége táviratot intézett a nürnbergi nemzetközi bírósághoz és ebben a nemzeti szocialista barbárság többmilliónyi áldozata nevében ünnepélyesen tiltakozott Schacht, Papen és

Fritsche felmentése ellen. Ezek az emberek — mondja a távirat — szerepet játszottak a nemzeti szocialisták bünyös és borzalmas gépezetében és ezért nem kerülhetik el büntetésüket.

Tagfelvétel

A Pesti Chevra Kadisa Izr. Szentegylet f. é. október és november havában tagfelvételek tart. Jelentkezni lehet d. c. 9—2 óra között a Pesti Chevra Kadisa titkári hivatalában, VII., Erzsébet-körút 26. I. emelet.

Ágy- és asztalnemű, fehérnemű

békebeli minőségben

FENDRICH IMRE cég néli

IV., CALVIN-TÉR 2. SZ.

Festék, háztartási kereskedők beszerzési forrása
Gyári árak! — Szortirozott raktár! — Telefon: 222-085
Izsák Márton nagykereskedő Rózsa-utca 23.

A nemzetgyűlés letárgyalta és megszavazta

a magyar zsidóságot ért üldözés megbélyegzéséről és következményeinek enyhítéséről szóló törvényjavaslatot

Nagy nap, az összehsugo-
lott, maroknyi magyar
dóság számára kétségtele-
nagy nap ez a mai. Csü-
lök, október 3-a van és a
nemetgyűlés az új „zsidótör-
ny” tárgyalja. Igen, igen,
vezhetjük ezt is zsidótör-
nynek, csak éppen ellen-
dótörvénynek, amely hely-
eti, visszahílt az ama-
állal megbolygatott egyen-
lyt. Ez persze egészen
és mélyben fogant, meg-
lósításának szikrája meg-
kítésre törekvő, higgadt
ponyákából pattant ki, nem
díg azokból a forró fejek-
l, amelyeknek látását vér-
zők vakították. A magyar
okrácia és a keserves
ajából ugyancsak alig tá-
zkodó ország próbált ez-
l békéjébbot nyújtani fe-
nk. A koalíciós kormány
zza az ugynevezett rehabi-
ációs javaslatban azt a ta-
ést, amely, ha nem is fed-
atlan sebelnkét, mégis csak
ljalomcsillapító gyógyszer-
z akar lenni. Szövege sze-
nt, amelynek kialakapálása
politika ötvösműhelyeiben
száz hónapokig tartott, a
hi magyar nemzet őszinte
knom-bánomat mond a né-
tébérenc szolgálhat hienci-
t. Szép, lelkes és virágos
avak csokrát kapja közbe
marlir-zsidóság, amely el-
ndolkozhatik a sorsfordu-
son és elégtétellel állapít-
lja meg, hogy az igazság
keserves szenvedések árán
mégis csak diadalmasko-
k. A magyar zsidóság rég
lta, hitte és vallotta, hogy
lajdonképpen ez az igazság
az egyetlen igazság, de
jdalom, a borzalmas heka-
mbáinak az éjig kellett érní,
gy azt mások is higgyék és
rdessék. A javaslat, amelyet
zben már elfogadtak és így
rvényé éret és amelyet az
Élet legutóbb teljes terje-
lmében ismertett, rendez-
elhurcoltaktól és elpuszti-
laktól elszedett értékeknek
ldig problematikus sorsát
zal, hogy megteremti a
ldó vagyonalapot. Ennek
ndozását pedig, illetve az
léklárgyaknak az arra ille-
kesekhez való visszajuttatá-
t a zsidóság hivatalos veze-
tre bizzá. Az Országos Iroda

másfél esztendőn át tárgyal-
tanácskozott az illetékes té-
nyezőkkel, míg az erre vonat-
kozó elhatározás most meg-
született.

Unnapi érzéssel lépünk be
a nemzetgyűlés üléstermébe.
Átjárt a pillanat nagyszerü-
sége, amikor átgondolt, meg-
fontolt beszédekben megkap-
juk a jóvátételt ugyanott,
ahol nem is olyan régen fogl-
meg-et és halált kiáltottak
reánk, ahol az antiszemitiz-
mus és a különféleképen ki-
csavart kereszt megszállottjai
egymást licitálták túl a zsi-
dók elleni intézkedések köve-
telésében és ahol oly kevés
megértő szó hangzott el mel-
lettünk. *Emlékezünk azokra a
borzalmas napokra, amikor a
zsidótörvényeket tárgyalták.*
Vad esaholás és uszítás töl-
tötte meg a termet, amelynek
mérgezett levegője szétáradt
az egész országban. Még alig
mondták ki, hogy a zsidókat
innen, onnan és amonnan ki
kell ebrudalni, még alig szá-
radt meg a tinta a zsidóságot
beskatulyázó, százalékok szük
börtönébe záró, igaztalan és
hazug statisztikák martalékául
odadobó rendelkezéseken, a há-
tunkon máris csatlogott a kor-
bács, az utca népe reázendí-
tett a hangos lep-hep-re,
amely nem elégedett meg a
kenyerünk megcsontításával,
majd elvételével, hanem éle-
tünket követelte. Ezeknek
a gazoknak az üvöltő
hangja mintha még ott
csengett volna a parla-
ment kupolája alatt. Lehet,
hogy csak felzaklatott lel-
künk, amely visszafeljejtke-
zett ebbe a sötét közelmúltba,
láttatta velünk: de mintha
ezek a szörnyű és torz árnyak
ott settenkedtek volna az új
világ új szellemü küldöttei-
nek háta mögött, hogy lefog-
ják segítséget hozó kezüket,
hogy megváltoztassák hang-
jukat, hogy megkeményítsék
lelküket. De nem a visszajáró
kísértetek gyűztek, hanem a
megbékélés vágya és szelleme,
a helyrehozatalé, a romelta-
karításé, amely nemcsak a
leomlott házakat, hanem egy
kicsit az emberek bensőjét is
ujjára akarja építeni.

De ott lebegett a patinás
terem fölött, ameynek tagjai
oly régóta és oly szívesen
lartják a rokonságot a nagy
nyugati nemzet demokratikus
parlamentjével, a halálbaker-
getett háromnegyedmiliónyi
magyar zsidónak a lelke. Ott
gomolygott ez a jótét-lelektö-
meg a csucsives, diszes ku-
polacsarnok levegőjében, ott,
közel az Uristenhez. Ha szok-
ványos parlamenti tudósítást
írnék, ezekről a láthatatlanul
jelenvoltakról is meg kellene
emlékezni az előkelőségek
sorában. Leszálltak a mi test-
véreink a mennyből erre a
pár órára, hogy tulajdon lelki
füleikkel hallhassák: nem
hiába mentek-e előre az égi
tejtun, amelyen mi is kö-
vetni fogjuk őket; megnyugo-
dottan tekinthetnek-e reánk
gyermekükre, akik megna-
radtunk a világmészárlás után
is, hogy éljünk az ő eszmék
szerint és valóra váltsuk az ő
álmaikat.

A mi halott szülőink, test-
véreink és rokonaik helyes-
lőleg bólogattak. De azért
nyilván nekik is feltűnt, hogy
ennek az igazán új korszakot
jelentő törvénynek, amely le-
rombolja az ember és ember
közötti mesterséges válaszfal-
lat és utat nyit az igazi sze-
retet áramlásának, — tárgya-
lásánál üresek voltak a vörös
bársonyszékek. Csak egynek
az öblében helyezkedett el
valaki; ez az egyetlen-egy

ölelte körül a gazdáját: Rics-
István igazságügyminisztert. Ő
hivatalból volt „jelen”, hiszen
ő a készítője és előterjesztője
a javaslatnak. Miért nem lát-
tuk a többi minisztert, miért
nélkülöztük a vezéreket, akik
nyilván egyetérteneek mindaz-
zal, amit azok a nyomtatott
sorok oly meghatóan zenge-
nek. Ne rontsuk meg a ma-
gunk meglegedettségét az
oktalan kérdezősködéssel. A
szép szavak szép körítést,
szép gesztusokat is kívánnak.
Talán csak az öröm kiteljesé-
déséhez és kiteljesítéséhez
hiányzottak a távollevők. És
valahogy a hangulat talán
kissé túlontul hűvös, száraz,
szakszerű és monoton volt.
Nem mindenki lírai kedélyű.
A gyakorlatias érzékek azzal
csitíthatják az érzelmeket:
„fő a lényeg”. Ez is igaz. De,
ha a lényeg párosult volna
egy kis költészettel, kevéske
ellágyulással, melegséggel és
könnyes érzékenységgel,
amely felold, közelebb hoz és
ezt a lelki parolát bünbánók
és megbántottak között meg-
hittébbé, őszinteséget bizonyo-
sabbá tenné, — már ártat-
mas lett volna? Ki hibázat-
hatná, ki sokalhatná és főleg
kinek ártott volna? ... De ve-
gyük tudomásul, hogy ami
valóban elhangzott, amit a
pártok és szónokaik mondot-
tak, az korrekt, kifogástalan
és nagyjában kielégítő volt.

„A zsidóságot méltatlanul érte az égrekláló meggyaláztatás“

Vargha Béla elnökölt az ülés-
sen, amikor Kiss Róland elbádo
szólásra emelkedett, hogy a tör-
vényjavaslatot előterjessze.

— Ugy érzem magam, —
kezde — mint a pap, aki a
profánok tisztátalan szavaival

és undok cselekedeteivel meg-
fertőzött templomot megtisztítja
és újjászenteli a bűn fertőzéstől
való felszabadítás örömhírével,
az evangéliummal. A magyar
törvényhozásnak e diszes csar-
nokát éveken keresztül megjer-

Gyártja: REICHENTHAL EMIL és BÉLA, VIII. Szeszgyár-u. 1-3
Telefon: 137-330

lőzték olyan törvények alkotásával, amelyek többek között a magyar zsidóságnak a legmélyebbre szúrták az emberi méltóságot. A magyar nőparlamenthez illő történelmi cselekedet, hogy az emberi méltóságot helyreállító törvénytörvénysorozattal, a demokrácia evangéliumával szentelje ezt a megcsufolt csarnokot a tiszta népakarat templomává. Ezzel az elégtétellel nem csupán a zsidóságnak tartozunk, hanem egész Énnagunknak, a demokráciával szerződő magyar nemzetnek.

— Minden emberi érzésünkben megrendülve állunk a zsidóság kétezeréves szenvedéseinek a legtragikusabb szaka előtt. Az elégtételtől kezdve tartozik annak megállapítása is, hogy a zsidóságot méltatlanul érte ez az égrekiáltó meggyónászat. A zsidó sors tragikumán teljesedett be Aktybiadásnak a szellemes aforizmája, amely szerint minden a maga elfentéte szül. Éppen a mózosi törvényekben találjuk a fajgyenység legemberregebb kódifikálását.

— De a szűkebbkörű magyar élet terén is vannak a zsidóknak érdemeik: az ipar és a kereskedelem kifejtésében, a kultúra emelése és szilárdítása tekintetében, sőt a demokrácia előké-

szítésében és megerősítésében, s hogy még közelebb maradjunk a helyhez, ahol tárgyalkuk ezt a javaslatot, Budapest megmagyarosodásában is értékes szerepük volt.

— A zsidóüldözés nem mostanában kezdődött, hanem az 1810-es ellenforradalommal, a Horthy-uralommal együtt, amikor még nem hivalkozhattak német kényszerre, pedig ismeretesek a Horthy-salád zsidó kapcsolatai. Mindezek nem gátolták a keresztény kurzust abban, hogy elpusztítsa azt a zsidóságot, amelynek jórésben közszemléti gazdasági alapjait. A 26 éves üldözést csak betetőzték az 1938-ban kezdődött zsidótörvények. Ezzel a zsidóüldözés kilépett az ugynevezett egyéni akciók vonalából és most már az állami apparátus hivatalból folytatta a magyar becsület rontását — német zsidóval.

— Reméljük, hogy a magyar zsidóság, amely a törvényvel elnyeri az őt méltán megillető erkölcsi elégtételtel teljességét, leledni fogja az elmúlt korszak borzalmait és legkiválóbb elődjének példájához híven, minden szellemi és anyagi erejének elköszüléssel letámasztással veszi ki részét Magyarország újjáépítésének hatalmas feladatából. (Taps.)

országi zsidó deportált a mi táborukba. A szadistalelkű parancsnok kiadta az utasítást, hogy ezeket a zsidókat és a többieket — franciák, görögök és lengyelek voltak még köztük — nem szabad állományba venni. Amikor este hazajöttünk a munkahelyünkről, a magyar blokk mellett a faldól 370 meztelen embert láttunk egy februári estén 24 fokos hidegben. Egy részük még elhullott, elpusztult. Ezzel azonban nem elégedtek meg, hanem az éjszaka folyamán beépítették a megmaradtakat a közfürdőbe, ahol először meleg vizet bocsátottak rájuk, azután kikergették őket az udvarba. Azokat, akik ezután sem pusztultak el, fecskendővel kezdték locsolni, úgy, hogy valóságos jégpáncél jött a szerencsétlen emberekre. Amikor még mindig maradt 30—40 ember, akik életben tartott a szivós természete, akkor ezeket az SS-ek és pribékeik furkósbotokkal verték agyon. Másnap ismét tele volt az Appelpplatz vércsafatokkal és agyvelőroncsokkal.

— Április végén szintén megrendítő látványban volt részünk,

amikor tizezerszámra hozták a balti, közzei, hartai táborokból a munkatáborosokat, akiknek jórésze már utközben elpusztult, másik részük pedig ott szenvedett ki a legszörnyűbb kínok között a mauthauseni táborban. Az utolsó napokban került sor azután a gázkamrákra. Az ugynevezett muzulmánokat, akik tesztileg már teljesen le voltak gyengülve, ezerszámra hozták be szemünk láttára a gázkamrába. Ezek nem túlszok, ezek tények, az emberiség történelmének leggyalázatosabb tényei. (Ugy van! Ugy van!) Sajnos, hogy ebben mi is részt vettünk. Sajnos, hogy Magyarország nem tudott megmozdítani az emberiségnek és az egész kereszténységnek útján.

A Kisgazda Párt szónokája végül azt fejegette: vissza kell térni ahhoz a magasztos tanításhoz, hogy az embert az élet a saját képmására teremtetted. A harmonikus együttélésért ro úgy a sokat szenvedett Magyarorságnak, mint a sokat szenvedett és mély gyászba börtölt zsidóságnak egyformán szükséges van.

A Kommunista Párt a legkiméletlenebb harcot hirdeti az antiszemizmus ellen

OH Károly a Kommunista Párt véleménynek adott hangot. Előljáróban megemlítette, hogy a zsidóüldözés nem utkeletti a történelemben. Kifejezték és szervezett formát öltött, ahol a társadalom elnyomása a legnagyobb volt. Az 1917. évi forradalom magyeregette a népek teljes és maradéktalan szabadságát a Szovjet Unióban. A szabadság kivívása pedig végérvényesen elsűpörte a faji gyűlöletet és kitérítette az antiszemizmus lepusztoló esirait is. A Szovjet Unió példája azt is mutatja, hogy nem a néptömegek hajlama az antiszemizmus. A magyar nép felszabadítása végérvényesen likvidál fogja az antiszemizmust Magyarországon.

Figyelemre méltóak a további megállapítások:

— Kétségtelen: a Horthy rendszer készítette elő, hogy a törvények megküzdés tegyék a nürnbergi paragrafusokat és a nürnbergi szellemet. Ezek a törvények fokozódó mennyiségben mutatják a szervezett gyűlöletet, azt a fokozódó emberiség lenyegét, amelyre a korábbi kétségtelenül 1944 tette rá a béketárgyalásokon is tapasztaltuk, hogy a reakció mandevrel mennyire megnehezítették béketárgyalások menését. Magyar Kommunista Párt legkiméletlenebb harcot hirdet és folytatja a reakció minél meggyűlöltetésére, így az antiszemizmus ellen is. (Taps.)

Parragi „a magyar történelem szégyenlapja”-ról

Parragi György a Kisgazda Párt szónokája következett. Maga és pártja nevében a legnagyobb örömmel fogadta el a javaslatot. Szerinte erre már korábban lett volna szükség.

— A magyar történelem szégyenlapjaira kívánczok — folytatta — az a bánásmód, az a magatartás, amelyet a munkatábor-parancsnokok és kerettagok követtek el a zsidósággal szemben. Megcsufolása volt a kereszténységnek, megcsufolása az emberiségnek és megcsufolása a magyar kecsületek is. Helyesen találtam volna, ha a zsidóságnak a munkatáborokban történt üldözését és a zsidósággal szemben való kegyetlen bánásmódot a törvényjavaslat megbélyegezte volna.

— Az antiszemizmus a fasiszmus egyik legrozsdásabb, legpusztítóbb fegyvere, amelyet Hitler egyenesen azért talált ki, hogy hasadó gombákat tenyesszen ki a különböző társadalmakban. Sajnos, hogy a magyar középosztálynak egy részében ezek a hasadó gombák termékeny táptalajra találtak. Ennek a magyar középosztálynak szégyene maradt, hogy antiszemizmusa élére olyan ember állott, aki a maga hatalomátvalóságával azt is feledtetni tudta a középosztálynak ezzel a féltővezeléssel, elbutított részével, hogy maga is zsidó származású és zsidó vérbeütéssel rendelkezik.

MATHAUSENI BORZALMAK

Parragi György a továbbiakban megállapította, hogy a ma-

gyar zsidóság legszörnyűbb tragédiája méretelben tulloz még az ókori zsidó üldözéseken is. Majd idézett deportálólábóri emlékeiből:

— Jómagam a mauthauseni, illetve a lauzensdorfi koncentrációs táborban közvellen közelből láttam és tapasztaltam a zsidóság keirhatatlan szenvedéseit és a zsidósággal elkövetett szörnyű kegyetlenségeket. Sajnálom, hogy a magyar társadalom egy része még mindig nem akarja elhinni azokat a szörnyű gaztetteket, melyeket Auschwitzban, Berger-Belsenben, Mauthausenben a zsidókkal elkövettek. Különösen sajnálom, hogy még mindig olyan felfogások, amelyek azt hirdeti, hogy a zsidók jöttek vissza a zsidók, miután ezekben a táborokban felnőttek őket, mint általában kimentek. Naponként százával pusztultak el azok a zsidók, akiket kiküldtek a mauthauseni tábor ugynevezett altáboraiiba, a guseni, az ebensei földalatti tizemekbe. Kiszármítottuk, hogy tíz hónap alatt a tizezhez odaharcolt zsidókból nem fog megmaradni egyetlen egy sem. Ugyanakkor láttuk az ugynevezett Russenlager szörnyűségeit, ahol a zsidókat külön barakkokba rakták, amelyeknek a befogadóképessége kétszáznegyven fő volt és mégis körülbelül kétezer embert zsúfoltak össze. Egy hónap alatt a barak kiürült és csak 10 százalék került ki onnan győgyítotian, 90 százalék otpusztult.

— A legleghatalanabb jelet azonban az volt, amidőntul volt zsúfolva a tábor és megérkezett 370 jórészt magyar-

A kihálásra ítelt magyar zsidóság

Élénk érdeklődés kísérte Száva Istvának, a Népszava felelős szerkesztőjének sulyosverell hozzájárulását. A Szociáldemokrata Párt hivatalos szónokája ismertette a magyarországi antiszemizmus lepusztulását, történetét és miután a rémséget, amit az európai zsidóságnak a nácihordáktól el kellett szenvedni.

— A nürnbergi per indoklása elmondja — szegelte le Száva képviselő —, hogy Höss, az auschwitzi tábor parancsnoka eskü alatt vallotta: 1943 elejéig, amikor tehát még két teljes esztendő állt a német náciizmus rendelkezésére, eggedál Auschwitaban két és fél millió zsidót gyűkoltak le és további fél millió volt azoknak a száma, akik ott éhenpusztultak. Adolf Eichmann, a zsidólanítás legfőbb birodalmi biztosa, ugyancsak a nürnbergi

perben tett vallomást arról, hogy Németországban 6 millió zsidót irtottak ki és ebből 4 milliót gázoltak el.

— Magyarországon a nép maradt 150.000 főnyi zsidó lakosú túlnyomó többsége a táborokban az öregek közül kerül ki 60 éven felüli a lakosság 25 százaléka. Vidéken nem ez a helyzet. Budapestben utmaradtak az öregek a gettóban, vitékről azonban kivitték őket Auschwitza s ott az öregek elpusztultak. Magyarországon 1941-ben 178.000 tizenhat éven felüli zsidó gyermek volt, az ősszszidó lakosságunk körülbelül negyedrésze. Ma ezeknek a száma nem sokkal halad meg a 15.000-et, tehát mindössze egyhized rész. Következésképpen, amint a számok is mutatják, a megmaradt zsidó kihálásra vannak itélve.

NEM SZABAD ELFELEJTENI!

— A borzalmaknak kisebb részét a saját szemünk előtt jártott le, hiszen valamennyien láttuk a csúligos jelvényeket, csillagos házakat, az ugyanezt védett házakat, Láttuk a portálatk felvonulását, gyerekeket és aggastyánokat, láttuk nem lehet elfelejtetni, nem is szabad elfelejtetni, kékeznit kell rá mindig, hogy mit vagyunk a hasonló borzalmak megismétlődésének.

Ami Magyarországon az nevezett zsidókérdésben történt, annak végső soron az egész magyar nép és az egész Magyarország adja meg az árát. Eppen tapasztalhatjuk most is a békéltárgyalások során, hogy milyen tehertételekkel Magyarországot rováására látják, az, ami Magyarországon nemcsak Szálasi, nemcsak Sztyójay feje alatt, hanem 25 esztendő óta az egész társadalomban történt. De nemcsak a múltnak jelenségei esnek igen súlyos írtatba a békéltárgyalásokon, nem természetesen a legnagyobb örömmel mutatnak rá elfelejtünk azokra a sajnálatos eseményekre, amelyek még ma megőrténnak, ha szórványosan is és semmi szín alatt sem nem intézményszerűen és sűrűn, ut például egyes szomszédok között.

— Tudjuk jól, hogy nemcsak zsidónak lenni volt életveszélyes állapot, hanem a zsi-

dóellenes törvényekkel szembe-szegülni, az emberi szívre, értelemre hallgatni ugyancsak életveszélyes volt és ezért mondom, hogy a legnagyobb hálaival kell megemlékeznünk azokról a magánszemélyekről, szervezeteikről, intézményekről, külföldi követ-ségekről, amelyek igyekeztek csökkenteni a borzalmak erejét.

— A javaslatot nem a filozofizmus hozta ide és nem filozofizáltak azok, akik megszavazták. A szervezett munkásság nem volt, nem az és nem lesz filozofizmita, pontosan azok miatt az okok miatt, amelyek miatt nem voltunk, nem vagyunk és nem leszünk antiszemitaik soha,

A Sztán uralkodott Európán

Eckhardt Sándort a Demokráta Néppárt állította szóno-kául. Mélyreható, tudományos és vallásfilozófiai fejtegetéseit azzal kezdte, hogy a német veszély elltkarására, amely valóban fenyegette a magyarságot, a zsidó veszedelem mítoszát dolgozta ki és találta fel a német propaganda. Ezt végeredményben arra is felhasználták, hogy a zsidókérdésben lévő tőke, kereskedelem és ipar kikapcsolásával a német tőke, kereskedelem és ipari érdekelttség foglalja el a megürült helyeket, sőt a zsidóság vagyonságát is. A magyar vezetőség, sőt a szélesebb néprétegek is érzelmi hullámok játékaivá lettek. Ha természetes erkölcsi ösztönét meg tudta volna őrizni és különösen, ha a kereszténység tanait komolyan

hiszen mindkettő eleve feltéte-zt, hogy elismerjünk egy kategóriát, a zsidóságot, holott mi ezt a kategóriát legfeljebb mint vallási együletet ismerjük el és legfeljebb úgy, mint ahogyan a nemrégiben elszünetelt közös nemzedékek, közös üldözételesek emléke ma élénk állítja.

Felszólalását így fejezte be Szűcs István:

— Előszörban önmagunknak, az emberiségnek és Magyarországnak tartozunk azzal, hogy ország-világ előtt demonstráljuk: nekünk semmi közünk sincsen ahhoz, ami ebben az országban történt. (Helyeslés és taps.)

vette volna, szörnyülködve fordulna el a már éveekkel azelőtt megindított gattettek elkövetőitől. Különösen a magyar tisztikar fogadta el ömészletlenül a hitleri antiszemita dogmáit és csak természetes, hogy a vezérkar be is laszította az országot abba a háboruba, amelyben az ország semmit sem nyerhetett és amely végül is a katasztrófához vezetett.

— *Ólj, Iopj, paráznalkodjál és gyűlölj!* — hangzik az új német tilparancsolat és valóban a Sztán uralma látszott le-szállni a szerencsétlen Európára, amely azelőtt joggal tekint-hette magát a humanizmus sugárgázó pontjának. Az igazi kereszténység valóban mindenkor ellenezte a zsidók üldözését és

IV. Ince pápa már 1747-ben írt bullájában kelt a hamis vérvádakkal terhes zsidóság védelmére.

AMI AZ EMBERT AZ ÁLLATNÁL IS MÉLYEBBRE SÜLLYESZTI

— Jó volna, ha a magyar politikai élet a szomorú évekből legalább annyit megtartott volna, hogy a gyűlöletből csak gyűlölet fakad. Eppen ezért nagy lehangoltságot kelt bennem, ha olykor hallom, hogy egyesek még mindig a gyűlölet jogát követelik maguknak az emberek egy bizonyos csoportjával szemben. Gyűlöletből csak erőszak fakad, fájdalom, igazságtalanság, embertelenség, kegyetlenség, mindaz, ami az embert az állatnál is mélyebbre süllyeszti és aminek végső elemzésben a zsidóság is szomorú áldozatává vált az elmúlt évek folyamán.

— Utólag sajnálkozva lehet ajánlkozni azon, hogy a magyar társadalom nem reagált erősebben és tevékenyebben az idegen mérég ellen. A nép nagy többsége ugyan elítélte az üldözést és deportálást, sőt nagy részvétel is érzett az elhurcoltak iránt, de érzésem szerint elég lanyhán, s nem oly heves ellenzéssel, mint például Franciaországban. A javaslat régóta sajnó úgy rendezésre és egy lépést a zsidóság felé. (Helyeslés.)

A XXII. CIONISTA KONGRESSZUS

magyarországi delegátusainak megválasztása október 13-án és 14-én lesz

AZ ÁLTALÁNOS CIONISTA BLOKK (K L A L)

a szélsőséges pártérdek helyett az egységes, feltétel nélküli, általános cionizmusért harcol

A KLAL-világlista vezetői:

Prof. Chajim WEIZMAN

a Jewish Agency (Cionista Világszervezet) elnöke

Stephen S. WISE

New-York főrabbi, a Zsidó Világkongresszus elnöke

A KLAL magyarországi listáját vezetik:

Dr. Herskovits Fáblán, Dr. Roth Siegfried, Dr. Nathan Sándor,

Dr. Marton Ernő, Biedermann Oszkár

KLAL = 2 lista

Babérág az elpusztult zsidóság jelképes sirjára

Nagy Vince a Szabadságpárt felfogását tolmácsolta.

— Ne szűnjünk meg soha szenvedélyesen gyűlölni az elnyomást és soha szűnjünk meg szenvedélyesen szeretni a szabadságot. (Taps. Ugy van!) Zárjuk ki a magunk köréből az acsakodást, a gyűlölködést, az egymás ellen való fenekedést. Gyűlölettel még nem építettek sem házat, sem országot. Pártom nevében elhelyezek egy babérágot az elpusztult, ártatlanul kiszorított zsidóság jelképes

sirdombján. A keresztény politikai pártoknak és intézményeknek vezetől sohasem lasszák el tömegeiket a lappangó antiszemitizmus oktatására és országromboló voltára figyelmeztetni. A zsidóság vezető emberei és a józan, okos zsidók figyelmeztessék felekezetiük híveit arra, hogy mind politikai magatartásukban, mind magánéletükben kerüljenek el mindent, ami a lappangó antiszemitizmus fellobbanására okot szolgáltat.

„A magyar parasztság együtt érzett a szenvedő zsidósággal“

Ezzel a beszéddel be is fejeződött volna az általános vita. Ekkor azonban váratlanul szó-lásra jelentkezett a Kisgazda Párt sorából Nagy László, mert — mint mondotta — „a parasztság szempontjából még nem szóltak ehhez a kérdéshez“. Minden mesterkétség nélküli, őszinte szavai, a mondatoknak meleg érzelmessége mindenkit megfogott. Ennek a nagybajuszu, egyszerű ruházatu, de nemes lelkű magyarnak a beszéde igazán üde színfoltja volt a vitának. Kijelentései olyan tisztán csörgedeztek, mint a patlak vize. Ez a hang volt az, amit abban a letűnt régi-régi világban megszoktunk és ami olyan igaz jellemzője volt a magyar paraszt és zsidó viszonyának. Minden mondata elismerést sugárzott.

— Mi parasztok — jelentette ki — együtt szabadultunk fel 1848-ban a zsidósággal. Az emancipáció és a magyar parasztság felszabadulása egykeletű. A náci uralom alatt, amikor különösen a zsidóságnak nagy szenvedésben volt része,

együtt kellett szenvednünk. Akkor sokszor velünk vitelték a csendőrök a szerencsétlen zsidókat viharban, vészben, éjszákának idején és láttuk, hogy ez a zsidóság mit szenvedett. A magyar parasztság együtt érzett a zsidósággal. A magyar parasztság mindig megbecsülte azt, aki az országban ér valamit mindig meg kell becsülni. Kérem azt a magyar zsidóságot, amely annyit kárt szenvedett, hogy becsülje meg a magyar parasztot, becsülje meg úgy, mint ahogy a Kisgazda Párt is megbecsülte őket. Ne kenjék rá Kisgazda Pártra, hogy antiszemita, mert mi magyar parasztok nem vagyunk antiszemiták. (Ugy van! Ugy van! Taps a kisgazdapárti oldalon.) Sohasem voltunk antiszemiták és nem is leszünk. Kérem, hogy a zsidóság ezt ismerje el, felejtse el a szenvedéseket. (Helyeslés, taps.)

A javaslatot ezzel általános-ságban elfogadták.

Antl: Az, hogy valaki zsidó, ne legyen előny, de ne is legyen hátrány!

A részletes tárgyalás első szónoka Antl Ödön volt, aki hangsúlyozta, hogy mint zsidóvallású képviselő szól a Kisgazda Párt sorából a javaslatához, amely olyan nagyfontosságú a zsidóságra. Köszönetet mondott a kormánynak, Hies István igazságügyi miniszternek, az előadó-nak és a pártok szónokainak, de különösen az előtte szóló parasztképviselőnek. Ő, aki egy ezer lelket számláló kis községben élt harmincöt évig, maga is megállapítja, hogy a magyar paraszt sohasem volt antiszemita: sőt a többségben antiszemita.

— Az én családom tulnyomó része is, — jelentette ki Antl — Auschwitzban, a gázkamrákban pusztult el. A magyar zsidóság nagyon nagy köszönettel tartozik mindazoknak, akik az üldözöttesek idején a segítségére siettek. A munkaszolgálatos tömegek sanyargatásának egy ember: Nagybancsi Nagy Vilmos kiállt megálljt. (Éljenzés.) A magyar papság egyrésze is segítségünkre volt. Jómagam és több munkaszolgálatos társam a

mohácsi barátok pincéjében találtam menedéket. Tudjuk, hogy a negyedszázadon át beoltott antiszemitizmust nem lehet máró-holnapra eltörölni. Mi magyar zsidók valljuk: az, hogy valaki zsidó, nem lehet előny, de ne is legyen hátrány. Ne általánosít-sanak és ne süssék reánk a bélyeget!

— A törvényjavaslatnak az ország szempontjából és külpo-litikai szempontból is jelentő-sége van. Az angol békedelegáció Párisban újabb javaslatot terjesztett elő, amelyben tökéletes kárpótlást kíván az üldöz-ötteknek. A magyar zsidók tudják, hogy a nemzet ma nincs olyan helyzetben és ezért a tör-vényjavaslatot becsületesnek, tisztességesnek tartják. Vannak még érelemel a zsidóságnak, elvárom, azok is orvoslást kap-nak. Ami a magyar zsidóságot illeti, a sorából való Vázsonyi Vilmos, Sándor Pál és mások, hazafiasságban, tisztességben, feddhetetlenségben mindenkor konkurrálhatott bármelyik más-vallású vezető személyiséggel. A magyar zsidóság ma is helytáll,

s mégis előfordulnak olyan ese-mények, hallatszanak olyan han-gok, amelyek kivándorlási lázt idéznek elő közöttük. A magyar zsidóság a magyar nemzet ér-dekében kiállványt intézett a békekonzferenciához, mert ezzel a nemzettel együtt él, hal. Ame-rikában a magyar zsidók felvo-nulást rendeztek és igazságot követeltek Magyarországnak. (Taps.)

Antl Ödön szóba hozta, hogy a magyar zsidóság holmiját a nyilas csőesetek elhurcolta. A visszatérteknek semmijük se volt, mégse fordultak segítségért a kormányhoz, mert tud-ták, hogy ezidő szerint nincs módjában segíteni. Pedig a magyar zsidóság jelentékeny részében a magyarságának ál-dozata. A Joint elnevezésű, hatalmas zsidó világszervezet sietett a magyarországi hittest-véréknek segítségére.

— Meghívom a nemzetgyü-lést — folytatta — a zsidó nép-konyhára. Nézzék meg azt az

ötvenötezer csak budapesti zsidót, aki éhezik, nyomorog és ugyszólván meztelen. Ezeket a Joint látja el élelemmel és ru-hával. A magyar zsidóság ma is hazafias alapon áll. Az antisze-mitizmus alapja az, hogy a zsidó vagyont szétforgácsolták és a visszatért zsidók jogosan követelték vissza vagyonuknak egy részét. Persze a bitorlókat ez az erkölcsileg teljesen meg-alapozott és jogos kívánság felháborította s a javak vissza-adása helyett antiszemita jel-szavakkal válaszolt.

Fel szólalását azzal az inte-nemmel fejezte be, hogy a kép-viselők igyekezzenek a kerü-letükben is terjeszteni azt a szemlémet, amit az üldözés meg-bígyegzéséről szóló javaslat ma-gában foglal. A kormány pedig szorgalmasan a zsidóknak mind-azt, ami a kecsületeség, a tör-vény, illetve a zsidók jogainak teljes helyreállítására még jár.

Részletes vita

Kondor Imre azzal a váddal szemben, hogy a Parasztpárt távol tartja magát a javaslattól, odanyilatkozott: azért nem állítottak szónokot, mert a bizotti-ságokban hozzájárultak a ja-vaslathoz és így „nincs értelme a további beszédnek“. A Nem-zeti Parasztpárt időszerűnek, sürgősnek, fontosnak és az egész magyar fejlődés szem-pontjából üdvösnek tartja a ja-vaslatot.

Saláta Kálmán (kisgazda) az 1. §-hoz módosítást ajánlott, amelynek lényege az, hogy a magyar nép nem azonosította magát a faji üldözés rendszeré-vel“. Indokolásul felhozta, hogy a 28.000 szlovákiai zsidó a ha-lál torkából futva, itt talált menedéket. Másoknál is jöt-tek hozzánk üldözött zsidók. A magyar nép ragaszkodik a hu-manizmus örök törvényeihez. (A nemzetgyűlés a módosítást elfogadta.)

Kertész Miklós (szocdem.) azokról a harcokról emlékezett meg, amelyeket a képviselőház-ban a Szociáldemokrata Párt, illetve annak parlamenti cso-portja vívott a zsidótörvények ellen. A szocialisták nem en-gedték a gazdasági bajokat és problémákat az ostobák szocia-lizmusával: az antiszemitizmus-sal elrendezni. Ő is tagja volt a csoportnak, amelyben harcát megvívta Kéthly Anna, Peyer Károly, Malasits János, Eszter-gályos János, Reisinger Ferenc, Kabók Lajos és Szeder Ferenc. A szocialista munkások ellensé-ges világlátással közepette so-rakoztak fel az emberi méltó-ság megküzdésére és a szocialis igazságtalanság ellen. A munká-sok akkoriban, dacolva minden veszéllyel, bejártak a csillagos házakba, hogy segítséget, vigasz-talást hozzanak, de egyben ki-fejezésre juttassák szegényérze-tüket mindazért, amit a náci-zsoldban állók műveltek.

MÓDOSÍTÁS

A törvényjavaslat 3. §-át az előadó indítványára hozzászó-

lás nélkül a következő beke-zdéssel egészítették ki:

„(3) A 2. §-ban megjelölt alap az ugyanczen paragrafus (1) bekezdése értelmében részére átengedett hagyatékok megszerzése tekintetében a huszezer forintot meg nem ha-ladó tiszta hagyatéki érték esetében teljes illetékmentessé- get élvez, amely az öröklési il-letéken felül az ingyenes va-gyonszerzési illetékre is kiter-jed. 20.000 forintot meghaladó tiszta hagyatéki érték után az alap a jelen paragrafus (2) be-kezdésében meghatározott ke-dvezményt meghaladó öröklést és ingyenes vagyonszerzési il-leték-kedvezményben részesül, amelynek mértékét a miniszte-rium rendeletle állapítja meg. A fenti illetékek a jelen tör-vény hatálybalépését követő öt esztendő eltelté után válnak esedékessé és ezt követően rész-letekben fizethetők. A részletek fizetés feltételeit és módjait a pénzügyminiszter rendeletle állapítja meg.“

A hagyatéki illetékre vonat-kozó beszurásnál már alig tartózkodtak képviselők az ülésteremben és úgy látszott, hogy nem is informáltak a mó-dosításban foglaltakról, azok-nak jelentőségéről. A „szavá-zás“ gépies hűmmögés volt.

„A magyar zsidóságot érő üldözés megbélyegzéséről és következményeinek enyhítéséről szóló törvényjavaslat“ tehát törvényté vált. Az eseményt mi is annak ismét-lésével fogadjuk, amit az egyik képviselő valtott: Jókai eső a megbékélés. De ez ter-mékeny és igazán eredmé-nyes akkor lesz, ha az új törvény betűi és szelleme be-teljesednek a szabad és de-mokratikus Magyarországnak még a legelhagyottabb zu-gdában is. GYÖRGY ENDRE

Suhancok?

Irta: SÓS ENDRE

A hűvösvölgyi villamos peronján zajlott le ez a párbeszéd, amelyet szeretnék szívesen reprodukálni:

— Már megint esetet akarnak csinálni a zsidók ebből a Széll Kálmán téri izéből — mondotta vasárnap délelben egy férfi, miközben a Szabad Szót lapozta.

— Igen. Hallom, hogy néhány gyereket bevitték a rendőrségre... Mit akarnak az ilyen gyerekektől? Az az egészséges, ha a fiatalok temperamentumosak — válaszolta egy nő.

Mikor lesz állak a villamoskocsiról, csak akkor láttam, hogy a férfin ugynevezett „sonkanadrág” volt.

A „sonkanadrág” most éppugy divatba hozták a demokrácia ellenségei, mint annakidején a nyilasok a fehérszinű kötött harisnyát, amit a náciaktól importáltak.

*

Az autobuszon jegyeztem fel ezt a másik dialógust, amelyet szintén hűsöggel reprodukállok:

— Ezekből a Széll Kálmán téri suhancokból, úgy látszik, nagy nyilas ügyet akarnak csinálni — mondta az egyik ur.

— Le kell nekik kenni egy-két pofont! Szussz, passz! Többet nem érdemel az egész ügy! — felelte a másik ur.

Az első ur ifjú volt, a második ur idősebb.

*

Mi csak ezt a két diskurzust hallottuk ama vasárnap délelőtt, amikor minden újság megírta néhány sorban a Széll Kálmán téri suhancbanda garázdálkodását.

De valószínű, hogy nemcsak egyetlen villamos peronján és nemcsak egyetlen autobuszon folyt erről beszélgetés, hanem sok villamoson, sok autobuszon, sok kávéházban és sok lakásban is.

Ezzel az esettel tehát foglalkoznunk kell! Mégpedig nem néhány sorban!

*

Bocsássanak meg az előbb reprodukált diskurzusok résztvevői, ha kissé udvariatlanul beszélünk a beszélgetéseikbe.

Igenis, esetet akarnak csinálni a Széll Kálmán téri „izé”-ből... Hogy miért? Azért, mert a Széll Kálmán téren több történet, mint „izé”!

Nem szabad a több napig tartó, csoportos suhancgarázdálkodást felfújni! De ugyanígy *őtek lenne az eset lebecsülése és semmibevétele is!*

*

Mi is szeretjük a „temperamentumos” ifjakat. De ezek az „egészséges” fiatalok futballoznak, birkóznak, kerékpároznak! A munkájukból fáradtan hazatérő járókelőket azonban hagyják békében!

Ami az ügynek egy-két pofonnal történő, patriarchális elintézését illeti: ez ellen határozottan tiltakozunk! A Széll Kálmán téri suhancbanda sorozatos zsidóverésért nem lehet és nem szabad egy-két pofonnal lezárni!

*

Kezdjük avval, hogy néhány ilyen eset okvetlenül visszafejleszteni Budapest nagynehezen megindult városi életét, amelynek biztonságát keserves erőfeszítéssel teremtettem meg a demokrácia rendőrség!

A szürkület beálltakor el-tűnnek az utcákról a magyar főváros polgárai és munkásai, ha — a vetkőzött bandák után — most fejbeverő bandák veszélyeztetnék egyik-másik negyed nyugalmát!

Azulán ne feledkezzünk meg arról sem, hogy a Széll Kálmán téri garázdálkodás és minden hasonló botrány esetleg komoly károkat okozhat a magyar demokrácia világprosztitúciónak, amelyre úgy kell vigyáznunk, mint a szemünk fényére.

A magyar béke delegáció visszatérő tagjai elmondhatják majd, hogy milyen nagyítottan — sőt, kiszínezetten! — került a világpolitika fórumaira minden reakciós machináció!

A Luxembourg-palotában, például, aránylag többen tudtak a Nemzeti Színházban lezajlott sorozatos antiszemita tüntetésekről, mint Budapesti Ezek a Szent Johanna egyik epizódjával kapcsolatos fasiszta demonstrációk sem kerültek el Páris figyelmét!

*

Ami azonban mindennél fontosabb: tessék tudomásul venni, hogy az ilyen 1946-os utcai zsidóverés némileg ha-

sonlít az 1919-es zsidóbaratalmazásokhoz!

Igen, 1919-ben is először „csak” néhány jámbor járókelő fejtét verték be a „temperamentumos” és „egészséges” fiatalok, akiknek a cselekedetei felett hamarosan napirendre tértek. Pedig ezekről az utcai zsidóverésekről végeredményben nyitlegyeness ut vezettek az 1944-es deportálásokig és dunaparti tömeggyilkosságokig!

*

Magyarországon nem lehet és nem lesz még egyszer fét-fasizmus, vagy fasizmus! De ennek az az egyik előfeltétele, hogy még a Széll Kálmán téri suhancok ügyét is

komolyan megvizsgálják és a fiatalokat kiszabadítsák azoknak a hivány igazságoknak a kezéből, akik — futballozás, sportszerű birkózás és kerékpározás helyett — zsidóverést „játsszanak” velük!

Ki kell nyomozni a felbujtót! Hiszen egy másodpercre sem vitás, hogy a látlérben sötétlők felbujtók állnak!

Ha ezek előkerültek, alapos rendet kell csinálni! A felbujtóknak fegyházban, a felbujtást ifjaknak pedig javítóintézetben, vagy dologházban a helyük!

A garázdálkodó suhancokból Magyarországon sohasem lehetnek többé „leventék”, vagy „pártszolgálatosok”!

Magyarság és zsidóság

Dr. Pásztor József előadása a Mazot VI. kerületi tagozatában

A Magyar Zsidók Országos Egyesülete VI. kerületi tagozata október 7-iki gyűlésén dr. Pásztor József, az egyesület ügyvezető igazgatója „Magyarság és zsidóság” címmel előadást tartott. Az ülést Szalai József elnök nyitotta meg. Bejelentette, hogy a tagozat 12-én, szombaton este műsoros estet rendez az egyesület Audrassy uti helyiségében.

Ezután Budai Honka szavalta el Sas Irén „Régi budapesti térkép” és Faludi György „Német zsidós dal a XVI. századból” című verseit, majd Rónaszi Béla és Rajna Aranka mondák el Zsoldos Andor „Napvárak a hegyen” című versét. Ezután került sor dr. Pásztor József előadására. Az utolsó évek alatt történetek közül a legtöbb jóvá nem tehető mégis az élet halad tovább — mondotta —, gondolni kell tehát a holnapra. A magyar zsidóság várja a napot, mikor a szeretet legyőzi a gyűlöletet, melynek sötétségében parányi fény villant meg az elmúlt héten. A nemzetgyűlés elfogadott egy törvényjavaslatot, mely mélyszégyen megvetéssel bélyegozte meg az elmúlt rezsim bűneit. Ezt tudomásul véve arra kell gondolni, hogyan alakuljon ki a jövőben a magyarság és zsidóság közös élete. Visszapillantva az elmúlt évekre, megállapította, hogy 1943-ig zavarlatlanul élhettek és dolgozhattak a zsidók Magyarországon. 1919 jelentette a fordulópontot. Ekkor kezdtek először antiszemita szökevényeket hangoztatni. A 30-as évek látványos enyhésége után Németország felől betört a haragság szelleme. Az első zsidótörvények hozatalával ekkor tört meg a magyar jog szelleme. Ennek ellenére a magyar zsidóság még mindig optimista volt, még mindig azt hitte,

hogy megmenekül. Aztán jött 1944 március 19-ike, jöttek a borzalmak hónapjai, melyekből irtózatosan megijedve került ki a magyar zsidóság. Most meg kell kísérelni az együttélést. A magyar és zsidó lelkiesség sokban hasonlatos. A történelem folyamán mindketten sokat szenvedtek. A magyar és zsidó irodalomban is rengeteg rökongondolat van. Tulajdonképpén is sok közös vonás mutatkozik, mint például a széllúzás, a Pató-Páloskodás, az urhatnásúság. A magyar nép is, éppugy mint a zsidó, alkotmányos, elhagyatottan áll. Kérdés, hogy találhatjuk meg a kapcsolatot? Mi a teendő? A múlt eseményein okulva azoknak, akik itt akarnak maradni, meg kell látniuk a béke és a nyugalom alapjait. Biztató jelesek erre az új törvény és az a remény, hogy a magyar nép is bölcsőbb belátásra tér. További teendők dolgozni magunkért, a magyar népet, az emberiségért. A magunk érdekének védelmében kötelességünk a demokrácia erősítése, mert csak akkor maradjunk életben, ha ebben az országban demokrácia és szocializmus lesz. Mindent el kell követni a béke érdekében. Beszédét azzal a reménnyel fejezte be, hogy a jövőben nem lesz ellentét a magyarság és a zsidóság között.

Szalai József mondott köszönetet dr. Pásztor Józsefnek értékes előadásáért majd Solt György hangalyozta az emancipáció szükségességét. Türelemre intette a kivándorolni szándékozókat. A nyugvashoz templom és vallás gondozás kell — mondotta —, a körzet ez irányban előterjesztéssel és a hitközség vezetőségéhez. Tudják jól, hogy a nemzetgyűlés által most elfogadott törvényt ki kellett harcolni. Já-

javaslatot terjesztett elő, hogy dr. Pásztor József fejezze ki a körzet köszönetét a hitközség vezetőségének a törvény kiharcolására körül végzett munkájukért.

A javaslat elfogadása után Sas Irén a kivándorlók és az ittlmaradottak problémáiról beszélt. Tisztában kell lenni azaz, hogy mindenki nem vándorolhat ki, tehát meg kell könnyíteni az ittlmaradók helyzetét. Hinni kell abban, hogy a szocializmus erejével megfojthatjuk azokat, akik 1944 véres szellemét akarják újra felidézni.

Szalai József hívta még fel a körzet szegénysorsu tagjait, hogy téli ruhasegélyezés iránti kérelmükkel 3 és 6 óra között keressék fel az egyesület klubhelyiségében működő irodát.

Hazatért munkaszolgálatosok!

KERESEM FÉRJEMET,

Schwarz Dezső

sz. 1903 Újpest, gombgyáros. 1942 ápr. 20-án Szentesről vitték el. 1943 január 22-én látta Novy-Oszkóknál értesítést kér aggodó felesége: Schwarz Dezsőné, VII., Barát-utca 9.

KERESEM ÖCSÉMET

Selmeczi Pál

munkaszolgálatost, ki 1904-ben született Budapesten. 1942 novemberben Gődüllőre a 109/99 munkásszázáddal ment ki Ukrajnába és valószínűleg a voronyezsi átörésnél esett fogságba, Stari Nihilcskaja községben. Aki tud rója valamit, kérem értesítse Selmeczi Ferenc mérnököt, Aradi-utca 8.

KERESEM FIAMAT

Prossnitz Jenőt

109/19. Musz. Goldberger-gyárból vitték el 1944 december 1-én. A felszabadulásakor állítólag Bad-Klingenbergben volt. Könyörgöm, bármilyen hírt tud valaki, értesítse szüleit. PROSSNITZ MÓR, Budapest, Ó-utca 26. II. 14.

Palesztinai hozzátartozója keresi

Halpert Pinkászt

(MAJDAN) és testvérét

Halpert Gizát

(LACHMANOVICS, Makóra ment férjhez). Aki tud róluk, kérjük értesítsen: Mizrahi, Bajcsy Zs.-u. 7. III. emelet. Telefon: 226-652

HAZATÉRT MUNKASZOLGÁLATOSOKI KI TUD egyetlen gyermekéről,

Gyöngyösi Róbert

(1919, Szabó Rózsa), bevonult Budapestről, indult 1942 nov. 22-én, VII századdal Esztergom-táborból. Értesítést nagyon kérek aggodó szülei: Gyöngyösi Miksa, Győr, Megyeház-utca 39.

KI TUD FELESEGEMRŐL,

Datner Andornéről

szül. 1903-ban és LEANYAIMRŐL,

Datner Ibolyka

szül. 1926,

Datner Éva

szül. 1929-ben. 1944 júliusban Nagyváradról deportálták őket Auschwitzba. Ibolyka hír szerint jobboldatra került, munkás légerbe. Aki bármilyen hírt tud róluk, értesítse aggodó édesapját, DATNER Andort, Debrecen, Széchenyi-utca 20.

A XXII. Cionista Világkongresszus

dr. Roth Siegfried

A békekonzferencia befejeztével a háboru utáni világ elrendezésének legtöbb problémája megoldódott. Azon kérdések közül, amelyek még mindig nyugtalanságban tartják a világot, egyik leglényegesebb: a Palesztina-kérdés.

A londoni kerekasztal-konzferencia kudarcát után Anglia most már teljesen tanácstalanul áll ennek a számára oly kényelmetlen és mégis oly rendkívül fontos mandátum politikai vonalvezetése tekintetében. Érthető, hogy ilyen körülmények között a brit kormány igen kellellenül fogadta Truman elnök újabb kiállítását a palesztinai bevándorlás és a zsidó követelések teljesítése mellett.

Anglia merevsége, Amerika rokonszenve és az araboknak a kerekasztal-konzferencián makacssága után a zsidóság az egyetlen tényező, amely ebben a kérdésben még nem hallatta teljes sullyal hangját és nem szögezte le a végleges állásfoglalását. A XXII. Cionista Világkongresszus, amely ez év december 8-án ül össze Baselben, lesz illetékes arra, hogy a zsidó állásfoglalást véglegesen leszögezzék.

A Cionista Világkongresszus minden két évben ül össze és azon az egész világ zsidósága képviselteti magát. A delegátusokat az egyes országokban azok a zsidók választják meg, akik a sékel megváltásával tanubizonyítást tettek a zsidó néphez való tartozásukról és a palesztinai gondolat mellotti kiállításukról. A háboru utáni első kongresszusra a magyar zsidóság is elküldi képviselőit és ezeket október 13-án és 14-én fogják megválasztani a magyarországi sékeltulajdonosok.

Bár Palesztina még csak „utban lévő állam“, a cionista mozgalmon belül és az országépítés kérdéseiben máris megtaláljuk mindazokat a politikai csoportosulásokat, amelyek az egyes demokratikus államok közéletében oly nagy szerepet játszanak. A Cionista Kongresszus-i választások tehát ilyen cionista pártok és programok választási harcát jelentik.

Magyarországon a kongresszusi választásokra három cionista párt nyújtotta be választási listáját.

Az Erec Jiszrael Haovedet, több marxista alapon álló munkáspárt egységblokkjaként jelentkezik. Ezek közül a legnagyobb a Mapaj, a szocialista társadalmi és gazdasági rend szellemében akarja Palesztinát felépíteni, míg a Somér Hacair szocialista radikalizmusában annyira megy, hogy még a Zsidó Állam gondolatát is elveti és egy arabokkal közös binacionális szocialista állam elveit harcol.

A Mizrahi, az orthodoxia és általában a vallási hagyományokhoz szigoruan ragaszkodó rétegek pártja, a vallási szabályok legszigorubb érvényesítését kívánja Palesztinában keresztülvinni és az új zsidó országot teljesen vallási értelemben éhajtja felépíteni.

A harmadik párt, amely a magyarországi választásokon elindul, az Általános Cionista Blokk (KLAL), amely az egységes cionizmus gondolatát tűzte ki zászlajára. A Klal-cionisták ellene vannak a cionista mozgalom párt-retegződésének, mert úgy érzik, hogy az építés periódusában időszerűtlenek még akár a szocializmus, akár az orthodoxia problémáinak felvetése és minden erőt ez építőmunka egységére kell fordítani. Eppen ezért az a párt egyaránt foglalja magában azokat a munkás és polgári elemeket (neológokat és orthodoxokat), akik alá tudják vetni partikuláris szempontjaikat a feltétel nélküli tiszta cionizmus gondolatának.

A magyar zsidóság érdeklődéssel és valószínűleg a szavazáson való nagy részvétellel vesz részt ebben a harcban, amely végeredményben Palesztina jövőjének és a zsidó nép sorsának kialakítására folyik.

Azok után a szörnyü élmények után, amelyeket a magyar zsidóság átélt és amelyekben mindannyiunknak egyformán része volt, tekintet nélkül arra, hogy milyen társadalmi, vagy felekezeti árnyalathoz tartozunk, a magyar zsidóságban örömmel tapasztaltuk az egységre való törekvést. Eppen ezért, ha ez a választási harc a demokrácia szabályainak megfelelően megengedhető is, a felelősen gondolkodó zsidók mégis úgy érzik, hogy az európai zsidóság nagy tragédiája után Pa-

lesztina építőinek erőfeszítésével elsősorban a cionizmus egységére kell, hogy irányuljanak és az erők megbontása világnézeti kérdések időszerűtlen felvetésével nem szolgálhatja a cionista munkát. A magyarországi cionisták, akik minden zsidó kérdésben az egység megteremtésére törekcsenek, bizonyára e választás alkalmából is arról fognak tanubizonyítást adni, hogy nagy többségükben saját mozgalmuk egységítése mellett foglalnak állást és az általános cionizmus szellemében fogják a magyar zsidóság delegációját a világ zsidóságának parlamentjébe kiküldeni.

Auschwitzi zsidó árvák érkeztek Londonba

Prágából repülőgépen 80 zsidó árva érkezett Londonba. Ezek az auschwitzi táborban szynylöttek. Legtöbbjük tüzes vassal beégetett számot visel a testén. Szüleik gázkamrákban pusztultak el.

KI TUD

Deutsch Mór Mátyás

munkaszolgálatosról, kit 1942 nov. 29-én vitték el Nagyváradról, a 101/21 századdal Oroszországba. Értesítést kér aggodó édesanyja: özv. Deutsch G.-né, Jókai-ter 3. II. 14.

Terhességi
haskötők,
gumiharisnyák,
luftalpbetétek,
sérvkötők

Winkler Sándor
orvosi szaküzletében
Rákóczi-ut 53
Telefon: 135-943

Egyedülálló közepkoru intelligens házzelendő elhelyezkedne magányos munkánál.
Dohány-utca 30/b. IV. emelet 1.

Nagytekercstéska

Zsidó

Nagytekercstéska

HOGY TÖRTÉNT?

XXXIX.

Lassan fokozódó akció a deportálások megakadályozására

Sztójay és a deportálások

Mielőtt a nevezetes katonatanácsos történekekről beszámolnánk, a kulisszák mögé kell nézni és meg kell vizsgálni, hogy Sztójay, de különösen Horthy milyen kapcsolataiban volt a deportálással és az azokról szóló hírekre hogyan reagált.

Ismert tény, hogy Sztójay pipogya báb szerepét játszotta, akinek legfőbb gondja az volt, hogy a náciakat kifogástalanul kiszolgálja és azok meglepedését elnyerje. A K. u. K. katonatisztnak legrosszabb típusát testesítette meg az a határvidéki grancsár, aki Magyarország legsúlyosabb erében a kormányelnöki tiszt-séget betöltötte: A deportálások körül inkább passzív, mint aktív szerepe volt, mert számára a zsidók kiszolgáltatásának, mint a németeknek nyújtott captatio benevolentiae-nek volt jelentősége. Ez tünt ki a népbírói tárgyaláson elhangzott vallomásokból.

Sztójay természetesnek vette, hogy a zsidók deportálására sor fog kerülni. Azt vallotta, hogy ismert dolog, hogy a németek, főleg a hadsereg, bármely ország területére érkezett — akár Belgium, Franciaország, vagy Hollandia területére —, a hadsereg körzetében levő zsidókat onnan eltávolította, mert szerintük a lakosságuk ez a része együtt érzett az ő ellenségeikkel és nem biztosította a katonai mozdulatok titokban tartását. Megjegyezte még azt is, hogy „általában ismert, már Németországi történekekből is, hogy a németek elsöndű el-lenségnek tekintették a zsidóságot, inkább, mint akár az angolszászokat, akár más.” Így történt, hogy Magyarországon is a Kárpátaljáról, ahova a németek először vonultak fel csapatokkal, eltávolították az ott lakó zsidóságot arról a vidékről. Sztójay szerint a minisztertanács nem foglalkozott a deportálások ügyével és azokról csak a szállítások folyamata alatt szerzett tudomást.

Az első felvilágosítást Jarostól magától kapta meg, aki olyan formában adta neki elő a dolgot, hogy a németek mindenkinek megkérdezése nélkül telepítették ki a kárpátaljai és később a hadtápterületen lévő zsidóságot lakóhelyeikről. Sztójay erre Wesenmayerhez fordult és — mint vallotta — „felelősségre vonta”. Wesenmayer azonban azt hangoztatta, hogy ez a hadsereg ügye, nem tartozik rá, annál kevésbé, mert a német hadsereg ezt mindent meg-tette. A vallomásokból kitűnik, hogy a deportálásokról Sztójay a kormányzótól is hallott.

Wesenmayer a deportálásról

Ekkor Wesenmayert megint magához hivatta és újból „felelősségre vonta”. A német követ erre azt mondotta, hogy nekik munkaerőre van szükségük és ezért szállítják a zsidó lakosságot Németországba. Még azt is hozzátette, hogy „ezeknek a legjobb dolguk van(?!)” Sztójay azt vallotta, hogy ő tiltakozott a német eljárás miatt, de Wesenmayer megint hiyakozott a felsőbb parancsra és a katonai követelményekre és a Németországban előállott nagy munkaerőhiányra. Még hozzátette, hogy minden országból szállítottak már munkaerőket, hiszen Magyarországról is mentek román nemzetiségű munkaszolgálatosok Németországba. Sztójay szerint a kormányzótól szerzett későbbi tudomást arról, hogy a deportálások a katonailag nem érintett területekről is megindultak. Ezzel kapcsolatban előadta, hogy különböző külföldről jövő javaslatok futottak be hozzá és pedig a svájci vöröskereszt, az amerikai vöröskereszt és mások részéről is, mind azzal a céllal, hogy Magyarország járuljon hozzá, hogy a zsidóság kitelepíthető legyen egyrészt Palesztinába, részben Svédországba és Svájcba. Semleges követek jártak nála ebben az irányban s állítólag Sztójay támogatását kilátásba helyezte a terv megvalósításához. De a javaslatnak a sorsa — Sztójay vallomása szerint — az volt, hogy a németek a magyar kormány ismételt közbelépése ellenére kétszer is visszautasították a javaslatokat. Sztójay melegsége felhozta, hogy a deportálások későbbi folyamán azt az álláspontot képviselte, hogy magyar állami közeg abban nem vehet részt. (Jaross ezt tagadásba vette abban a formában, hogy a miniszterelnöki letiltás csak úgy szólt, hogy „lehetőleg” ne vegyenek részt.) Amikor

pedig a dunántúli deportálásokról értesült — ez kb. jun. 21-én volt — egyenesen megtiltotta, hogy „további dolgok egyáltalán történjenek”. „Elrendelte, hogy a németekkel a dolgot állítsák meg. Megtiltotta, hogy Budapestről egyetlen embert is elvigyenek.” Sztójay fel-lépésében Horthy álláspontjára támaszkodott és hivatkozott arra, hogy a kormányzó is a leg-határozottabban megtiltotta, hogy a deportálásban magyar köz-igazgatási hatóságok résztvegyenek.

Általában úgy látszik, hogy Sztójay a deportálásokat ellensős, majd leállító magatartására a sugalmazást, majd utasítást a kormányzótól kapta. Vallomásaiban is utalt arra, hogy a deportálásokkal kapcsolatos atrocitásokról a kormányzó kabinetirodájától kapott értesüléseket, oda futottak be a panaszok. Ez képezte az előzményét annak, hogy a június 21-i minisztertanácsban javasolta a két deportáló államtitkár beidőzését. Sztójay szerint a június 23-i

minisztertanács azzal fejeződött be, hogy a kormány nem el-lenzel, hogy a külföldi felkéréseknek (nyilván a zsidóknak semleges országba való kiszállítására vonatkozóan) eleget tegyenek, de egyúttal a kormány saját elhatározásaként kimondja, hogy a további deportálásokat beállítja. Jaross kétségbevonja, hogy ez lett volna a minisztertanács határozata és szerinte akkor az volt az álláspont, hogy miután a két államtitkár jelentését meghallgatták, — azok határozott utasítást kapta-nak, hogy mindegyik a maga hatáskörében akadályozza a további atrocitások elkerülését „de a deportáció tényleg meg-állításra önmaga a minisztertanács még nem látta elég erő-ny, hogy erre vonatkozóan határozat még nem hangzott el. Tényleg a miniszterelnök személyében ellene volt a deportációnak, de ő sem érezte azt a végrehajtási erőt, amire szükség lett volna”.

A kormánynak ez a határozatlansága lette szükségessé, hogy három nappal később Horthy koronázásait hívjon össze. A kormányzó a deportálások leállítását lassú, de fokozatos erősödő elhatározások alapján vette kezébe és különböző tényezők bírták őt erre.

MUNKÁCSI ERNŐ

(Folytatjuk.)

**BALLON, LÖDEN-,
ÁTLÁTSÓ- ÉS
VALENTA V., NÁDOR-UTCA 13**

GORIUP ECET

KERESKEDŐNI!

Az amerikai árukölcsön keretén belül beérkezett

**HERSHEYS
TROPIKÁL CSOKOLADÉ
árusítását**

kg.-ként 90.— forintos árban megkezdjük.

MAGYAR KÜLFORGALMI RT
Budapest, V., Harmincad-u. 6. Telefon; 189-563.

Dr. BÉKESI TIBOR és
Dr. HARASZTHY VINCE
nyug. rendőrszerekesek

MAGÁNNYOMOZÓ

irodájukat ismét megnyitották.
**MEGFIGYELI
NYOMOZI
INFORMÁLI**
VII. Erzsébet-rt. 17. III. 14.
Tel.: 222-302.

Ujabb névsorok Oroszországban levő munkaszolgálatos hadifoglyokról

Karaganda (Szbéria) 99. lágerben tartózkodó munkaszolgálatosok névjegyzéke:

Ács György, Bpest, fuvaros, kb. 30 éves, Kun-u. 11.
 Bleyer Miklós, Bpest, kb. 32 éves.
 Ferganovics Miksa, Orosháza, asztalos, tollkereskedő.
 Dr. Bakányi, Nagybánya, orvos.
 Demneberg Ervin, Baja, kb. 28 éves.
 Davitovics Márton, Nagybánya, kb. 33 éves.
 Fischer Elek, Ujpest, Deák F.-u. 52. Kb. 28-30 éves.
 Felschmann Miklós, Nagykálló, (Pozsonyi-uton van háza).
 Fekkes Mózsa, Máramarossziget, 23 éves.
 Dr. Feiertmann, Bpest, Garayvár (apja Friedmann libás).
 Fischer Béla, Mocska, Komárom, kb. 38 éves, géplakatos.
 Goldstein Ödön, Nyiregyháza, (nyomdász).
 Gräffeld Ignác, Nagybánya, fogorvos.
 Goldmann-Ede, Baja, kb. 45 éves, fakereskedő.
 Hoffmann Gyula, Bpest, Kiszál-tér.
 Lammeglick Károly, Bpest, Szépvölgy-u. 10. (Nagybátony-Ujlaki gyár v. cégvezetője).
 Jávör, Bpest, Rio-szőlőn volt tulajdonosa, kb. 30 éves.
 Karácsonyi László, K. K. La-háza, kb. 35 éves.
 Klein Aladár, Szilágysomlyó, kb. 26 éves.
 Kergai Tibor, Kolozsvár, kb. 29 éves, asztalos.
 Késser Pál, Bpest, Zugló, kb. 22 éves, cipész.
 Klein Endre, Bpest, kb. 23 éves, szepiáncos.
 Katz Gyula, Bpest-Napkor, kb. 25 éves, kárplító.
 Klein, Székelyújtelep mellett Szemtor hentes, kb. 42 éves.
 Képpner Mihály, Szilágysomlyó.
 Lazarovics Armin, Hőgyész, kb. 23 éves, pék.
 László Gyula, Szilágysomlyó, kb. 45 éves.
 Leikovics Lajos, Nagyvár, Villányi-u. 67.

Arhangelsk 211/1. lágerben tartózkodó munkaszolgálatosok névsora

Dabó, Gábor, Kecskemét, Mészai-u. 15.
 Duna Viktor, Bp. Garai-u. 22.
 Erdélyi Kálmán, Bpest, Damjan-u. 25/c.
 Földi Zoltán, Bpest, Szent István-utca 24.
 Földmann Ernő, Nyirma.
 Gábor István, Balatonboglár.
 Gótschold Samu, Budapest, Török-utca 1.
 Grünberger Sándor, Budapest, Városlőd-utca 92.
 Kátsburg István, Budapest, Agóteleki-u. 9.

Lindenfeld Andor, Érkeserü, kb. 30 éves.
 Markovits Lipót, Bpest, kb. 30 éves, srácmester.
 Magyar Sándor, Bpest, textilkereskedő.
 Dr. Neumann Ernő, Kolozsvár, nőgyógyász.
 Reiszfeld, Bpest, szabó.
 Csajkásokiban 68/4-es lágerben.
 Románus Jenő, Gödöllő, ecélgár, v. Lágymányosi-ut 25. Kb. 32 éves.
 Sándorfi Henrik, Kisvárd, kb. 32 éves.
 Schwarcz Gyula, Kisvárd.
 Salamon László, Bpest.
 Lujza-u. Kb. 33 éves, őszeres.
 Stern Mózsa, Gyöngyös, kb. 34 éves.
 Schwarcz Dezső, Putnok, kb. 24 éves, bádogos.
 Silber Jenő, Kemence, Szabolcs m.
 Silberstein Jenő, Nagyvár, fűszer-vegyeskereskedő.
 Schléger István, Bpest, kb. 28 éves.
 Sáfrány László, (apja a Hunnia-filmgyár, Pasarét, tulajd.)
 Simonovits Jenő, Gyöngyös, kb. 36 éves.
 Stern Imre, Cegléd, kárplító.
 Surányi György, Bpest, Bérkocsis-u. vagy Tatabánya.
 Szegő Dezső, Nagykanizsa, kb. 40-42 éves.
 Szepesi, Bpest, Szövetség-u. (Linguaphon volt tiszty.)
 Szegő Jenő, Nagykanizsa, mechanikus.
 Tóth László, Bpest, Sumina-szombatium, kárplító.
 Tischler József, Nyiregyháza, Kiss Ernő-utca 41.
 Dr. Welszberger István, Gyöngyös, orvos, Cseljabin-szabban van.
 Dr. Wallenstein, Nagyvár, zsidó kórházi orvos.
 Weisz János, Ujpest, Árpád-utca 52.
 Wiener Gyula, Bpest, fogtechnikus (Keleti p. u. környékén lakott).

Korner György, Budapest, Szondy-utca 21.
 Krieger Ernő, Vác.
 Krónék Béla, Pesterzsébet, Szent Imre-u. 14.
 Orbán Ferenc, Tolárszentgyörgy.
 Orbán Vince, Gyergyószana.
 Révész Vilmos, Bpest, Hársfa-utca 57.
 Rosenberg Ernő, Vác.
 Schwarcz Ernő, Bpest, Kresz Géza-u. 36.
 Somogyi György, Budapest, Pannónia-utca 33.

Szabados József, Miskolc, Lehel-u. 15.
 Weisz Károly, Ujpest, Virág-utca 15.

Wojtiseki Oszkár, Budapest, István-ut 7.
 Weinberger Frigyes, Bpest, Gr. Zichy J.-u. 15.

Asa (Ural) 130. lágerben tartózkodó munkaszolgálatosok névjegyzéke:

Berg Lajos, Kiskőrös, kb. 23 éves.
 Darnlager Ernő, Sárospatak, kb. 30 éves.
 Elek Adolf, Bpest, pék, kb. 32 éves.

Krausz Vilmos, Bpest, Városlőd-utca 14. Kb. 26 éves.
 Löwy László, Bácsalmás, kb. 30 éves (Magyar cukorkás cég volt tiszty.).
 Meyer Armin, Abaujvár, kb. 25 éves, földbírtokos.

Rudniki-ban, 3171. lágerben tartózkodó munkaszolgálatosok névjegyzéke:

Blau Ferenc, Miskolc, kb. 23 éves.
 Kaf Pál, Eger, kb. 28 éves.
 Klein Imre, Miskolc, kb. 38 éves drogériás.
 László László, Jászkarajenő, kb. 28 éves.

Rosinger Károly, Miskolc, kb. 28 éves, kőbőrdő.
 Seldenefeld Salamon, Salgótarján, kb. 28 éves.
 Dr. Schön György, Debrecen, orvos.
 Weisz Sándor, Salgótarján.

Az Országos Zsidó Segítő Bizottság Információs-osztálya, Budapest (Bethlen-tér 2.), későbbi szerinti fentiek jól vannak egészségesek.

Tüntető tömeg a Zsidó Állam mellett

Az Általános Cionisták (KLAL) nagygyűlése

A december 3-án összejövő Cionista Kongresszus magyarországi választásainak előkészületei nagyban folynak. Ennek kapcsán az Általános Cionista Blokk (KLAL) f. hó 8-án délután a Zenekadémán impozáns nagygyűlést tartott, amely a Zsidó Állam gondolatának hatalmas demonstrációjává vált. Ez a párt, amely a cionista mozgalommal belül az általános és minden külföldi világnézeti szemponttól mentes, tiszta cionizmust hirdeti és határozott programjává lüktet, hogy a Cionista Kongresszuson a Zsidó Állam megvalósítása érdekében száll sikkra.

Dr. Herskovits Fábán pesti rabbi, az Általános Cionisták elnöke megnyitó beszédében a kongresszus történelmi feladatait vázolta.

Dr. Roth Siegfried, a Zsidó Világkongresszus magyarországi megbízottja a zsidóság világhelyzetéből vezette le a Zsidó Állam szükségességét. Ráműtött arra, hogy a békekongferencia és a nemzetközi tárgyalások eddig egyedül a zsidó nép szá-

mára nem teremteltek meg a béke feltételeit, aminek oka a zsidóság hontalanságában keresendő.

Dr. Nathan Sándor, a Jewish Agency magyarországi képviselője és a Palesztina Hivatal vezetője, a cionizmus külpolitikai problémáit ismertette alapos áttekintésben és bebizonyította, hogy a zsidó követelések érvényesítése sikerrel kecsegtet.

Biedermann Oszkár az általános cionista ifjúság szónokaként szerepelt. Beszédében tanúságot tett a KLAL-cionisták állásfoglalásáról a haladás gondolata és a dolgozó chalucci építőmunka mellett és visszautasította a többi pártok azon agitációját, amely az Általános Cionistákat egy polgári csoportként akarja feltüntetni. A szónokok nagyhatású beszéde óriási lelkesedést váltott ki az összegyűlt tömegben, amely megfogadta, hogy az október 13-14-i kongresszusi választásokon az Általános Cionista Blokk programjára és a Zsidó Állam gondolatára adja le szavazatát.

Budapest legkedvesebb és lehangulatossabb

kis ötérműben a **Lacikonyhában**

Kazinczi-u. 7.

Játszának: Gyáriás Laci és Sváb Feri

ÁGAI ADOLF

Halálának harmincadik évfordulóján

Irta: SZILAGYI GÉZA

Elegáns öregúr volt, még a végtelenbe távolgyó legutolsó útja előtt, hófödte nyolcvanadik évében, majdnem pontosan harminc esztendővel ezelőtt is. (1910 szeptember 22-én bujdosott az ismeretlenbe.) A legnagyobb urnak, a Halálnak tesztileg-lelkileg lehetőleg jól felöltözöttlen illik elbemenünk — ez volt előkelő felfogása, ezt nemcsak lárdette, hanem amennyire végül szűkösekké zordult körülményei megengedték, mindenképpen követelte is. Elegánsan megrendíthetetlen maradt akkor is, amikor — az én vele érző lelkemnek ez volt egyik legmaróbban megajátató fájdalma — ismétellen szándékosan sokáig várakoztatták kéziratával, *leszoktatól*, annak a szerkesztőségnek vendéget igazán nem marasztaló előszobájában, amelynek főszerkesztője Ágai Adolf közeli rokona volt. Az agz író méltatlankodó zokszó nélkül, bölesen, szinte túlbölesen mosolyogva türle ezt a megaláztatást is. Olyan magasra öregedtem — mondotta nekem enérzetesen —, majdnem minőnkki fölé, hogy alulról már nem ér föl hozzám semmiféle sértés.

*

Amikor örökre elment, olyan ekössá nemesedett már, hogy világfelfogása legvelejeül elfogadta a *hiúságok hiúságának*, mindenek kélek. és arcpirítóan hiábavaló voltak a bibliai *Salamon prédikátortól* velt és évezredekkel Heine előtt *heinei keserűséggel* világá fröccsentelt sarkítéletét, persze magához egyenlő áhasonítva, tulajdon hitvallásává. De amíg fölemelkedett idáig, a *vanitatum vanitas* sivárul józan bölcséletének végsőképpen teljes passzivilásba sorvasztó tanításáig a *legszelebb aktivitásnak* sokféle kanyargó ösvényeit járta, jéformán pihenést nem ismerő fáradsátlansággal. Ha *Carlyle*, a vakbuzgón pátozokodó skót azt kiáltotta kortársai és az utókor felé: „*dolgozzunk és ne essünk kétségbe!*”, a sokkal szerényebb méretű Ágai Adolf ezt írhatta volna élete kicsiny, de viharálló hajójának lobogójára: „*dolgozzunk váltig, ha legvégül kétségbe kell is esnünk!*”

Dolgozott is sokat, sokfélélt és nagyon sokáig, egy szállóigévé népszerűsödött korabeli frázis szerint „az emberi kor végső határáig”, dolgozott látványlag mindig vidáman és gyakran másokat is vidítva. Hogy életének legvégén *lelti magány* sarkvidékének dermesztő éghajlatában élt és *kétségbeesetten* — tudom és keserves tanuságot tehetek róla — döbhint rá, hogy nemcsak veleindult legtöbb pályatársát őrle: tul, hanem *saját magát is*, ezzel a mindennél

gyötrelmesebb fölismeréssel, tragikus lélek nem lévén, igazán nem csapott frázisos hűhöt. Vidámságát közügynek, *kétségbeesést magányüggnek tekintette*. Azt mondták annak idején azok a kevesek, akik elmulásának megrendült lanui voltak, hogy *mosolyogva halt meg*. Nem tagadom, hogy így lehetett. De azt bizonyosan tudom, a véghatáron felt néhány *swifli nyilatkozatából*, hogy ha szeme nem is, de *szíve keservesen sirhatott* a legnagyobb bucsu órájában. A mindvégig kissé kopottan is elegánsnak maradt öregúr természetesen csak *béjelé qit*.

*

Kegyeletesen föltámasztani próbálva már-már elfelejtett, de nekem felejtethetlen alakját, kis emlékémet véstem róla. Mert hűnek tartom, kiszedem lemlőrámból, ime nézéztek:

Franciás és magyaros volt egyszerre és szinte egyformán. A múlt század halvanas és hetvenes éveinek párizsi *feuilletonjait*, ezt a minálunk akkortájt szokatlanul új műfajt, — a franciákkal egyívású és egyazon színvonala bécsi nagy „csevegő” tárcairók kezdeli erős hatását fegyelmzett önneveléssel kioldvasztva magából, — merőben egyéni, magyar levegőjű pesti tárcává tudta átmenzeni. „*Porzó*” tárcalveleiben e világon mindenről mesélt, olykor bizony senmiről is, de úgy, hogy még a semmi is csillogó valaminek tetszett, mesélt egy félreismerhetetlenül sajátos és sajátásos, vagy *érzelmesen csipkeldő vagy csipkeldően érzelmes*, olvasót logó és meg is fogó, mondjuk, humoros hangon. Ezek az inkább hosszú, mint mélylélekzetű tárcák (mindig kedvtelésből íródtak, ezért volt olvasásuk is kedvtelés) bizony még ma sem porosodtak be egészen. Tárgyuk érdekeltem avulhatott, ez minden ugynevezett csevegőtárcá sorsa, nyelvük a tulságosan és tulajorsan aszszimilálódott lengyelzsidó ivadéknak, aki Arany János gimnazista tanítványa volt, tulbuzgalnából olykor kelletlenül több és fényesebb sujtással éke, úmde hangjuk *frissen cseng felénk felszázadnak irodalmi szempontból irázatos távolsgádból is*. A hétköznapi élet kicsiségeit emlékezősen nagyokká nőttette tolla, anélkül, hogy meghamisította volna őket. A múlt nap kérészetű lepkéit egyéni ízű mondatainak borostyánkővében konzerválni tudta. Széles gesztusokkal fölvezolt, néha hűbeszédű, de sohasem untató utirajzai zsufolva vannak *három világrészen möhön szókmanjolt érdekességekkel*, melyek nem egyszer értéket is jelentenek. Novellái közül is akad nem egy mélyen emlékezetbe vésődő. Jóval a natura-

lizmus magyarországi beköszönése előtt a sötét zugokba is belefűrkésző szeme, amelyet minden emberi szenvedésben részvevő, gyógyítani vágyó „*orvos szíve*” irányított, *felfedezte a nyomor rokkantjait is: egy-egy elesett és elkallódott „figurás” emberének megintázása — ki tud ma már róla? — az írói kispasztika remeke*.

Legszemélyesebb, hétről-hétre meg-megújuló alkotása az eddig Magyarországon legjobb politikai élelap, a *Borsszem Jankó*, amelynek súlyos, de mégis könnyen viselt hendi-keppje: *kormánypartisága* volt. Ez a szatirikus hetilap, melynek különő gárdáját *Ágai* ellenállhatatlan rábeszélése toborozta *évtizedekig összetartóvá és összetartozóvá*, a legkomo-lyabb történelmi munkáknál is megbízhatóbb segítőeszköz marad az 1867-es kiegyezés után, a *ferencjózsefi Magyarország* politikai, társadalmi és kulturális életének, persze torzított, de meg nem hamisított, a *leglényegét olykor leleplezőn kegyetlenül kidomborító megismertetéséhez*. A lapban szereplő állandó alakok, a kórusvezetők legtöbbjét a szerkesztő „*Csicseri Bors*” teremtette és mintázta meg újra meg újra, hetenként, számonkint: a lapnak sokszor a fele az ő ki nem merülő tollából rakéltázott szét; a legtöbb rajzoló is tőle kapott irányító ötletet.

És ugyanakkor évtizedeken át gyermekek ezrei várták minden héten nem csökkenő izgatott érdeklődéssel „*Forgó bácsi*” *Kislapját*, sok meddő próbálkozás után az első magyar gyermekújságot, amely meghitt *szív- és elméleti kapcsolatot* bűvölt, nem kisérszt szerkesztői üzenetel útján is, maga és apró olvasói közé.

Még két szerelme volt: az *első Budapest és a temetők halott serege*. A világlátott utazó, az elméletben kozmopolita, rajongott hazája fővárosáért *Utazás Pestről Budapestre* című forrásmunkájában kifogyhatatlan gyengédségű szível és sugárzó elmésséggel kalauzol bennünket azon a göröngyös uton, amelyen Pest, ez a vézna kisváros, a világvárosi Budapestté izmosodott. A nagy

halottjai iránti lelkesedése — természetesen ő maga itélt meg, kit illet meg a nagyság babérja — *páratlan nekrológus íróvá avatta*. Két kötetbe is gyűjtölte halottakra való, tömören is sokatmondó *viszta emlékezeit*, amelyekben gyász és keserűség, rajongás és bírálat, korrajz és életírás, hűdólat és irónia keveredik, *vegyűl, ötvöződik diszharmoniósan is harmóniába*. (Csak ő maga, higgyétek el, írhattott volna magáról hozzá méltó gyászzenéjű nekrológot. Higgyétek el!)

*

A lengyelzsidó ivadékból — hűszke volt rál — aki gyermekkorában csak horvátul tudott, *Arany János* nevezetű nagy-körösi gimnáziumi tanárának legszemélyesebb hatása alatti — *lányszor dícselkedett velet — izes beszédű, fűszeresen zamatos magyarságu író lelt*. De magyarszábusu köntösébe — se szűk, se bő nem volt neki! — szerencsésen *beleért mindig mozgékony, örökzelen zsidósága*. Fickándozó gyermekségétől kimért mozgású öregségig zsidónak vallotta és ami jóval több, annak érezte magát, sőt ami a legdöntőbb: *mindig az elnyomott zsidó mellé állott szóval, tollal, segítő kézzel*. Írásaiban, pedig megtehetle volna, sosem került a helyzetadta zsidó tárgyat és köntőrfalazás nélkül levonta belőle a végső következtetésekkel. Mint élespengéjű kőzírő, a sajnos még mindig megölhetetlen antiszemitizmusnak érzékeny vérveszteséget okozott és a magyarországi *zsidók törvényes egyenjogúsításának* egyengette sokszor oly göröngyös útját. Novelláiban szívesen nemzett tollával vérbeli falusi és városi zsidókat, nem titkolva irántuk nem kis hűfoku rokonszenvét. *Visszaemlékezésiben*, amelyekkel leginkább kifejezetten zsidó folyóiratokat tisztelt meg, egy aranyműves gyöngöden habráló türelmével csiszolgatta a zsidó motívumokat. Nemcsak ábrázolta és megértette, hanem *szerezte is*, minden hibástul, zsidóságot.

Kevés oly jó, hű és tehetséges fia volt a magyar zsidóságnak, mint ez a fasiszta nyelvhasználat szerint „*idegenből ideszalajsztot!*” író. Eléteben ezt vallottam róla, halálakor szintén. Áhítatos kegyelettel megismételhettem ezt a csöppet sem túlzott értékelést három évtizeddel örök távozása után is.

Autó
Portál
Butor
Ablak

üveg

Wagner,
Kazinczy-u. 9.
Telefon: 221-675

Bundát, írhat,
Bölcsön a készítőnél

festés és átszabás, alkalm
vételek. — Vadbőrt vesze
POLLÁK Alsóerdősor-u. 6. szám
(Divatcsarnoknál)

Kötött holmikhoz

tökéletes formájú mellatársó kombinét
készítessen LINDER DEZSŐNE és
ROSENBERG EDIT szalonjában,
Wessolányi utca 9. Tel. 422-729.

— Az Országos Felebaráti Szeretet egyesület folyó évben is megjelentette sokaság évi naplóját, tetszetős kiadásban és formában. — Ezúttal gazdagabb tartalommal juttatja el a zsidó hívekhez azzal, hogy támogatják az egyesületet és vásárolják meg azt. — A megjelent naplár hitéleti idényvalókat, hétköznapi, szombati és egyetemi imákat, egyházi közléseket, egyesületi és általános zsidó élet vonatkozásait tartalmazza. — Közi a földi segély-szervezetek működését, ismerteti a főünnepnek jelentőségét. — Eredeti közlést ad a jeruzsálemi jóléti intézményekről, amelyet Dr. Fürst Aladár, a zsidó gimnázium új tanára küldött be. — Az egyesület arra kéri azokat, akikhez a naplár eljutott, küldjék be annak ellenértékét a 20358 számú postafelrakéskartári csekkben az egyesületnek.

Szekely Emil ékezesíráz 26
Rákóczi-ut 26

Illusztr., ékezesíráz, aranyat, ezüstöt.
Érték legdrágábbban van.

Repülőköffer,

„Federleicht“ BÜRÖND,
ruhazsák olcsón

TOLNAI-nál

Szabadságtér Hízenhél (Tözségiroda)

**Falesz, töfillin mezüze
és imakönyvek**

VÉTEL és ELADÁS

Ungár Mór

Király-u. 17.

Átadó üzlet — üzem —
iroda-helyiségeket

FELLNER
közvetít

Szt. István-körút 30. sz.
Marx-térnél

**Papir,
írószer,**

üzleti könyvek, kártyakönyvek, váltó,
lejárati és alkalmazott nyilvántar-
tási könyvek.

Weinberger és Fejérmél
VI., Deák-tér 6. (Anker-palota)

VENDÉGLŐ, kávéház

herendézések, székek,
asztalok olcsón

Rosenfeld
Telefon: 139-274
Népszínház-u. 31

Villamossági

háztartási cikkek, szerelési
anyagok, Vétel, Eladás. Bi-
zomány. GERŐ SÁNDOR,
Budapest, VI., Ó-utca 21.

pontos, megbízható

DAVAJ BOY-vállalat

mindent elintéz — (Éjjel-nappal)
Óráként 6 Ft

Rály-utca 21. Telefon: 226-893

A medikus

Nem Bródy Sándor „A medi-
kus” című színművéről aka-
runk írni, pedig érdekes volna
összehasonlítani a századeleji
orvosianhallgatónomort a mai-
val.

Tudjuk, érdeklő, a közvéle-
ményt, hogyan él a mai sze-
gény zsidó medikus, ezért el-
látogatunk a Zsidókörházba.
Dr. Benedek László, a kórház
igazgató-főorvosa, amikor a
romokban álló és a németek
által teljesen kifosztott intéz-
ményt a Joint és a Pesti Izr.
Hitközség támogatásával ujja-
építette és felszerelte, vissza-
emlékezve küzdelmes tanuló-
éveire, uttörőként 21 medikust
odavett a kórházba bentlakó-
nak. Azóta ezt a példát több
fővárosi kórház is követte.

Természetesen nagyon sok
jelentkező lett volna, éppen
azért csak olyanokat vettek fel
a bentlakók listájára, akiknek
szülei a deportálásban elpusztultak, vagy régebből árvák
és félárvák. A bentlakók két-
tesével laknak a kórház alag-
sori szobáiban, reggelit, ebédet
és vacsorát kapnak, sőt még
néhány forint zsebpénzt is,
hogy az egyetemrejárás villa-
mosköltségeit ebből fedezhes-
sék. Amikor nincs előadás az
egyetemen, akkor eljárnak a
különböző osztályokra, hogy a
gyakorlatban is elsajátíthas-
sák a kórház kiváló főorvosai-
tól és orvosaitól az orvostudo-
mány különböző ágazatait. Ami-
kor ők is fehér köpenyben jár-
ják a kórtermet, a betegek
szeretettel övezik őket és elő-
legezik számukra a „doktor ur”
líván áhitolt címét.

De rá is szolgálnak az ifjak
a szeretetre, a bizalomra, mert
igyekeznek szorgalmukkal, te-
hetségükkel kiérdemelni a haj-
lékot, télen a meleg szobát, az
ellátást és büszkén vallja a
statisztika, hogy a huszonegy
közül tizenkettő jelesrendű, sőt
hét közülük „általános kitűnő”,
ami azt jelenti, hogy minden
szigorlatukat kitüntetéssel tet-
ték le. Hadd iktassuk ide en-
nek a hét legszorgalmasabbnak
nevét: *Frenk István, Frisch-
mann Benjámin, Holub István,
Kulka Frigyes, Robitsék Ferenc,
Stern György és Zádor András.*

A jövő orvosgeneráció neve-
lése érdekében jó szolgálatot
tesz az igazgató-főorvos, de egy-
ben a zsidó társadalom figyel-

mébe is ajánljuk a medikusok-
kal, mert, ha meg is van a kór-
házban a lakásuk, ételmük, bi-
zony drágák a vizsgadíjak, a
tankönyvek és hosszú, nehéz és
küzdelmes az út, amíg egy or-
vos eljut odáig...

GELLÉRI MIKLÓS

Pályázat

A Magyar Zsidók Országos
Egyesülete pályázatot hirdet
festőművészek részére

propaganda plakát
tervezésére.

A plakátnak a zsidóság ősi,
humanista-szocialista világné-
zetét, a közelmúlt mérhetetlen
szenvedéseiben megéledő hit-
lét, törhetetlen, felebaráti sze-
reletét, valamint az igazság és
emberség diadalmaskodásáért
harcolni kész elszántságát kell
kifejeznie.

A három legjobb pályaművet
díjazzuk.

I. díj: 500 forint.

II. díj: 300 forint.

III. díj: 200 forint.

Az egyesület fenntartja ma-
gának a sokszorosítás és díjat
nem nyert pályaművek megvá-
sárlásának jogát.

Beküldési határidő: 1946 de-
cember 4.

A pályaműveket kiállítás ke-
retében fogják a nagyközön-
ségnek bemutatni.

A pályaműveket kérjük a
Magyar Zsidók Országos Egye-
sülete klubhelyiségébe, VI.,
Andrássy-ut 81. (volt Fészek
kávéház) beküldeni.

Felhívás

a székesfehérvári vonatkozású
hittestvéreinkhez!

A székesfehérvári izr. hitköz-
ség előjárósága felhívja mind-
azon hittestvéreinket, akiknek
hozzátartozóit a székesfehérvári
téglagyárhól az auschwitzzi ha-
láltáborba deportálták, avagy
munkaszolgálatban pusztultak
el, ezek anyakönyvi adatait a
következő címre, lehetőleg sze-
mélyesen adják le:

Dénes László autókereskedő
Budapest,

V., Klebelsberg Kúntó-u. 21.

A Székesfehérvárról ellhurcolt
és elpusztult hittestvéreinknek
maradandó emléket kívánunk
állítani. Ezen emlékműben elha-
lyezendő feljegyzésekhez gyűjt-
jük az adatokat.

Székesfehérvári Izr. Hitközség
Előjárósága.

Nem működik a központi fűtése?

Szereltesse radiátorára petroleumfűtési szabad

„CALOREX” készüléket.

Olcsó üzemanyagtaivánnyal biztosítva. Kitűnő melegszolgá-
latás. Egyszerű, tisztán kezelés.

Megtekinthető:

V. ker., Marx-tér 6. KLEIN ÉS SÜMEGI vasüzlet.

VI. ker., Teréz-körút 41. KELEMÉNY.

XIII., Kartács-u. 26. SOR ÉS TÁRSA. T. Lipót 356

Hirek Palesztináról

A Jewish Agency politikájának sikere

Lünik ki az elmúlt hét Palesztinával kapcsolatos politikai szempontból igen fontos eseményeiből. Pálcior és Ita jelentések beszámolnak az angol kormány által kezdeményezett tárgyalásokról, amelyek azt célozzák, hogy végül is mégis megayerjék a zsidóságot a Palesztina-kérdésnek Anglia vezetése alatt történő megoldásához. Ismeretes, hogy a Cionista Belső Tanács elutasította az angol meghívást a londoni konferencián való részvételre illetően, mert az angol kormány intőkedései és ígéretei nem adták reményt arra, hogy a kérdés megnyugtató elintézését kaphat a tárgyalásokon. Így a Jewish Agency-nek nem kellett mezteleniznia abban a felelősségében, amely a csupán halogató tendenciájú londoni értekezlet résztvevőire valóban ránehezedik. Az értekezletről megfelelő képet adott az egyik angol szószóló, aki így jellemezte azt: „Olyan volt, mint egy Hamlet-dilemma, a dán királyt nélkül.” Hamletünk már eddig is többiben, mennyire fontos az angol kormánynak, hogy a zsidóságot az együttműködésnek megnyerve külső hatalmak beavatkozásának elejét vegye. Mikor a zsidó álláspont szilárdaságáról az angol államférfiak meggyőződtek és tapasztalták, hogy a Jewish Agency döntése után sem akadt egyetlen olyan szerv, amely a J. A. nélkül a zsidóság képviselőitől tárgyalni hajlandó lett volna, az angol politikai vezetés történetében eddig példa nélkül álló lépésre határozta el magát a kormány. Függetlenül az eredménytelensége miatt kudarcba fulladó londoni konferenciának, decemberig történet elnapolásától — a gyarmatügyi miniszter személyesen kereste fel, Weizmann professzort lakásán, hogy a J. A.-vel megszerezni tárgyalások fontosságát ismét felvegye. Palesztinában ugyanekkor a főkörmányzó keresztet érintkezést a J. A. politikai osztályával. E bevezető tanácskozások eredményeképpen — amikor is a kormány engedékenyebb magatartásáról győződhetek meg a zsidó vezetők — a kormány repülőgépen Jeruzsálemből Londonba hozták Ráv Fishman-t és Eliezer Kaplant a J. A. végrehajtóbizottságának tagjait. Kaplanról ismeretes, hogy a J. A. vezetőségében egyik legélesebb ellenzője kompromisszumos politikának és jelentős része volt a Cionista Belső Tanács elutasító határozatának meghozatalában. A gyarmatügyi miniszter és Bevin az új tárgyalásokról azt remélték, hogy sikerül — konferencián kívül — a cionista vezetőket rábírná az angol kormánnyal való megegyezésre. A tárgyalások folyamában vannak, de

már hír szerint eddig is azzal az eredménnyel jártak, hogy az angolok szabadon engedték — a bizonyítottan terroristák kivételével — a június óta Latrumban fogvatartott 2000 zsidó telepet a J. A. vezetőjével együtt. A kormány egyelőre még nem hajlandó Shertokkal és a többi fogoly vezetével közvetlenül tárgyalni, nehogy az arabok ennek következtében a Husfi politikai rehabilitációját követelhesék, de a szabadonbocsátás tényével lehelésget adnak arra, hogy a zsidó tárgyaló személyek állandó érintkezésben lehessenek az eddig a politikai irányításból kizárt személyekkel. A foglyok szabadonbocsátása természetesen nem eredménye, hanem csak alapfeltétele a további, a zsidó állam létrehozásával kapcsolatos tárgyalásoknak. E folyamatban levő tanácskozásokra célzott Attlee miniszterelnök az Egyesült Államok elnökéhez írt és nyilvánosságra hozott levelében, amelyben kifejezte, milyen kínosan érintette az angol kormányt.

Truman elnök új nyilatkozata a palesztinai zsidó állam érdekében.

Az Egyesült Államok elnöke hosszabb szünet után ugyanis ismét nyilatkozathoz közölt — a londoni időtáyerő eredménytelen tárgyalásokra utalva —, hogy mindent megtesz a nagyarányú palesztinai zsidó bevándorlás érdekében és helyesli a zsidó állam gondolatát. Egyben elítélte az angol kormány palesztinai politikáját. Attlee miniszterelnök válasza és a válasz kemény hangja bizonyítja, milyen érzékenyen reagál az angol kormány minden olyan megnyilatkozásra, amely külső hatalmak Palesztinával kapcsolatos érdeklődéséből fakad. Attlee helytelennek tartja Truman beleavatkozását a kérdésbe olyan időpontban amikor az angol kormány éppen tárgyalásokat folytat a nehézségek megoldására és ezért pillanatnyilag nem áll módjában a helyzeten változtatni. A Truman-nyilatkozatot zsidó részről természetesen kedvezően fogadták. A Jewish Agency hivatalos kommunikéban fejezte ki azt az álláspontját, hogy az Egyesült Államok elnökének új megnyilatkozása a segítőkészségnek jele és hatékonyan járulhat hozzá a zsidó célkitűzések eléréséhez, — éppen ezért a nyilatkozatot nem lehet egyszerű válaszául propaganda céljából kiadni tekinteni, mint ezt egyesek azért állítják, hogy a nyilatkozat politikai fontosságát csökkentse. Bár hivatalos arab állásfoglalás a Truman nyilatkozattal kapcsolatban még nem történt, az arabok felzu-

dulása határtalan. Ez is bizonyítja a nyilatkozat jelentőségét. Az arabok félnek az amerikai kormány befolyásától a palesztinai kérdés megoldásában. Kétségtelen, hogy az Egyesült Államok nem fognak hozzájárulni a londoni konferencián benyújtott arab javaslatához. Ebben ugyanis az arabok azt kérték, hogy Palesztinának adjanak függetlenséget. Átmeneti időre az angol főkörmányzó vétőjoga megtartásával nevezzenek ki egy hét arab és három zsidó tagból álló zsidó kormányt, amelynek feladata lenne a választások kiírása. Választójoga lenne minden 18. évét betöltött palesztinai férfinak, ha már tíz éve törvényesen az országban él. Az ország hivatalos nyelve az arab, második hivatalos nyelv a héber. Ujabb rendelkezésig a zsidó bevándorlás szünetel. Ez a terv természetesen zsidó részről még csak tanulmányozást sem kaphat, mert áldemokratikus jellege mellett a palesztinai zsidó országépítés lényegét hagyja figyelmen kívül. A Jisuv erőfeszítése ugyanis sohasem a már Palesztinában élő zsidók érdekében mutatkozik meg olyan granulózus mértékben. A már ottlétet társítják hazát készítenek elő a késséget kereső és börtönökre ébredő, de még galumban élő zsidó testvérek számára. Ez a palesztinai zsidó országépítés lényege és mindaddig, amíg arabok vagy arabok a cionizmusnak ezt az alapvető — és a mandátumban már elismert célkitűzését nem ismerik el, Palesztina zsidóságát sem elégítheti ki.

Ros Hásána a nyugalom napjait hozta meg

Erec számára. Hosszu idő óta először nem voltak robbantások és a fegyverek után történő kutatások is szüneteltek. Unnepélyes csendben ülte meg a Jisuv az ünnepet, telve reménységgel az új esztendő boldogabb jövőt hozó lehetőségei iránt. Igen felémelő volt az a tudat, hogy szinte majdnem minden nagy és kis állam államfője, minisztere vagy vezető államférfia üdvözölt és vizsgálati üzenetet küldött a zsidó népnek az új esztendő alkalmából. Igen sok helyen, így Romániában, Belgiumban a zsidó templomokban

a szócékról a Jisuv nagy harccal beszéltek a rabbik és elítélték Anglia meg nem értő magatartását a zsidó néppel szemben. A cionista szervezetek az Egyesült Államokban és Belgiumban az ünnepet követő nagygyűlések keretében követelték a zsidó Állam felállítását a történelmi Palesztina területén. E követelés annál is érthetőbb, mert a Palesztina felé özönlő menekültek áradata egyre növekszik. A németországi amerikai zionista naponta ezren érkeznek. Ebben az áradásban az elkövetkező napokban átmeneti

megállás lesz, mert az orosz hatóságok kérésére egyelőre lezárta a határokat. Kiderült ugyanis, hogy néhány esetben hőfűket mentő fasizták keveredtek a zsidó kivándorlók közé. Ez a tény is arra mutat, mennyire sürgős a Palesztinába irányuló kivándorlásnak legálisan lehetővé tétele. Amíg ugyanis az illegális utakon járó tömegekbe befurakodhatnak idegen elemek, a certifikátal rendelkező kivándorlók között még sohasem tártak Hitler-bérencet vagy háborus bűnöst. (GELLERT)

„A feltámadás esztendeje“

Az Uj Élet szerkesztősége kisvártatva megküldte levelet kapott Palesztinából, amelyben az Erec Jiszráéli sajtó egyik ismerős munkása, Danzig Hüllé (Tel Aviv) színes sorokkal fejezi ki azokat a gondolatokat, amelyek a zsidó ujesztendő alkalmából eltöltött Palesztina zsidó népnek a jelkét A terjedelmes levélből a következő részeket közöljük:

„A feltámadás esztendeje, a lepergett zsidó esztendő, a halál torkából, pusztulás sirjából, vér tengerből támadt új élet s új erő történetét meséli el. A pusztulás kódból bontakozik ki az életbe menő sereg. A gyász fekete zászlaját hozzák magukkal, — de nemcsak ezt: a feltámadás zászlaja is a kezükben van. Halottaink megszámlálhatatlan s az élő maradék hadbászallásának esztendeje az elmúlt év.

— Anni a háboru alatt csak ösztönös megsejtes volt a jövőre s ami a népszövetségi Palesztina-mandátum megrendőlése (Fehér könyv) nyomán, ballimorci és jeruzsálemi programokat szült, a zsidó államiság kivívásában jelölve meg a demokráciák háborujában résztvevő zsidóság háboru célját, — az a háboru végzetével s a békétárgyalások megindulásával világos, minden irányból meg erősített lényegesen elismeréssé vált az új valóságra ébredt nép, a galubi maradék és a palesztinai jisuv tudatával egyaránt.

— Most fordult először elő a modern zsidóság politikai történetében, hogy Erec Jiszráéli kérdése áll az aktuális zsidókérdés tengelyében s a jisuv halad a népjogiért és jövőjéért folyó küzdelem előtt, — s e kérdés és küzdelem mögött egységes zsidó világharc feszül. Nem a zsidó egység dicsőítésén van itt a hangsúly. A fontos az, hogy az ellentétek és különbségek fölötti, érvényre emelkedett egy, az egész nép számára döntő kérdésben az a viszonylagos egység, amely minden önálló nép és nemzet örök tulajdonsága. Talán hosszú és végtelenül nehéz küzdelem áll még a megfoghatatlan s feltámadt zsidó erő előtt, de ottunk van hiszmi hogy ezt a küzdelemet a rendkívül nehéz harcpróbákat megállott zsidó arcvonal sikeresen fogja megvívni.”

Az Általános Clonista Blokk (KLAL)

az október 13-14-i Kongresszusi választást megelőzőben a következő helyeken tart nagygyűlést:

- PÉNTEK, október 11-én d. u. 4 órákor: XI., Bozsány-u. 37. Előadó: dr. Nethán Sándor.
- SZOMBAT, október 12-én, d. u. 6 órákor: V., Arany János-u. 24., c. Epstein Ákos, V., Hefán-u. 21 b. c. dr. Röh Siegfried, VII. Beitten Gábor-tér 2. c. dr. Nagy László, VII., Sip-utca 22, c. dr. Gonda László, VIII., Nagylivaros-u. 4., c. Klein György, VIII., Röck Siklár-u. 26., c. Singer Ödön, IX., Páva-u. 39., c. dr. Schwartz Béla, Képest, Üllői-u. 156., c. dr. Nethán Sándor, VII., Erzsébet-krt. 26., c. dr. Gellért Endre,

Kötőde

szemféltétel, javítások, átoltatások, méret szerinti rendelések. UFFMANN, Sip-utca 6. (Szombaton zárva.)

GROSZ ARNOLD

orth. kóser étterem VII., Dob-u. 9.

Állásos árak, elsőrendű kiszolgálás.

Ünnepre Sátor a t. vendégek rendelkezésére áll

Butor, szőnyeg

vétel, eladás legelőnyösebben GLÜCK-nél Teréz-körút 23 Rákóczi-ut 63. Részletre is!

MELEG OTTHONOT, ELLÁTÁST ADOK garzonlakásban, megbízható, tisztó, KÖZÉPKORU NŐNEK, háztartásom teljes munkájáért. Trólik, Visegrádi-utca 53. Reggel 9-4-ig.

Szabadsághegyen Noémi penzióban

változtalanul elsőrendű orth. kóser ellátás. Ünnepekre szobafoglalás. Telefon: 161-812. Cédrus-utca 5., Felhő-utca 11.

Hitoktatást

IVRY TANÍTÁST, BARMICVA ELŐKÉSZÍTÉST VÁLLALOK. Klein Tibor, Rumbach-u. 13. III. 1.

SZAKKÉPZETT APOLGÓ és gyakorolt gyermekgondozás beosztást vagy gyermekgondozást, esetleg két gyermek felállítását vállalná naponta. „Megújtható” jel. a kiold.

Fiatal hadiözvegy

kóser hármilyen könnyű és olcsó munkát. „Szombattartó” jelgére a kioldóba

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének közleményei:

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének hivatalos helyisége Andrassy-ut 81. alatt, a volt Fészek-kávéházban van. (Telefon: 424-734.) Hivatalos órák: hétköznapokon d. u. 3-6 óráig.

A MAZOT-nak legközelebbi ülései:

- Október 13-án, vasárnap délelőtt 11 órákor a Magyar Zsidók Országos Szövetsége IV. kerületi fiókjának megalakulása (Sip-u. 12., II. em. díszterem).
- Október 14-én, hétfőn délután 1/6 órákor a VI. kerületi fiók taggyűlése. Tárty: az őszi és téli munkaprogram megbeszélése.
- Október 15-én, kedden, a VIII. kerületi fiók taggyűlése. Tárty: a VIII. kerületi fiók vezetőségének megválasztása, az őszi és téli munkaprogram megvitalása.
- A MAZOT Nevelési Osztályának tagjai minden héten szombaton délután az Andrassy-ut 81. alatt lévő egyesületi helyiségben (Fészek-kávéház) találkoznak.

Róma, Ladispoli Traing Centerben tartózkodó volt deportáltak, akik eddig nem adtak hírt magukról:

- Gottlieb Csakár, gyváradi születésű, kb. 30 éves, szabó.
- Hořmann Jendre, temesvári lakos, kertész.
- Tihanyi István, budapesti lakos, kb. 21 éves, gazdasági iskolát végzett.

Az Országos Zsidó Segítő Bizottság információs osztályának közlése szerint fentnevezettek egészségesek.

— Steinberger Helén budapesti lakost, aki valószínűleg valamelyik kórháznak áll (vagy állott) kezelésben, keresi a Németországban tartózkodó fi- vére, aki levelet is írt számára. A levél az O. Zs. S. B. információs osztályán (Bethlen-tér 2. I. 35) átvethető.

3 ÓRÁN UTLEYÉL, IGAZOLVÁNY, VIZUM BELÜL FÉNYKÉPEK Párisi Foto Párisi Nagy Áruház

ÓRA ÉKSZER - BRILLIÁNS ARANY
VÉTELE - ELADÁSA - ÓRAJAVÍTÁS
14 karátos jeggyűrűk nagy választékban
Neufeld, Rákóczi-ut 8/a

REBENWURZL
orth. kóser szalámi és konzerváruk üzeme újból megkezdte működését

★ Gyár: Kazinczy-u. 41.
★ Üzlet: Laudon-u. 8.

Lerakalok az egész városban
Hus- és zsirjegyeket beváltjuk

Ezuton értesíti összes jóbarátait kedves ismerőseit

Popper Géza és felesége Herskovics Rózsa, hogy fuk **Mihály barmicvája** f. hó 12-én, szombaton reggel 1/6 órákor a Budapesti Talmudgyelet (San Chevra) templomában lesz.

Mielőtt rádiót

vásárol, saját érdekében keressen fel, már 200 forinttól kezdve vásárolhat részletre. **Márkás rádiók, zenegépek** alkalmai árban, nagy választékban — Vétel. — Eladás. Rádiócsere.

SUPER RADIO Király-utca harmincegy

Hívjon! Jöjjon!

Vesztek aranyértékű forintért: szőnyeg, porcellán, irógépet, régiséget, térl és női ruhákat, perzsa kabátot, fényképezőgépet, festményeket

Gerstl-Majoresi

VIII., Eszterházy-utca 17. (Sándor-utca saroknál)

Kvartilásos fogmunkák

ACEL IMRE FOGÁSZNAL KESZÜL-NEK. Kinttartva 1926, 1938 években. Telefon: 422-560. VII., Erzsébet-krt. 19. II. 14. Clonista szövetség, Herbuc fogmunkáinak készítője, fogszájjavítások azonnal készülnek.

AKIKNEK a törökszentmiklósi izr. temetőben

hozzátartozók nyugszanak, értesítsek GERŐ ISTVÁN hitközségi elnököt.

Fogászati asszisztensnőnek intőkéns fiatal hölgy tolvorbok. (Lehet kezdő is). Fogorvos, Erzsébet-körút 20 I. 1.

Idősebb ÖZVEGYASSZONY elhelyekedne HÁZVEZETŐNŐNEK, egyedülállóhoz, vagy idősebb házaspárhoz, vidékre is. Cím: özv. Schwarcz Jenőné, Budapest, Vörösmarty-utca 4. télésziat 3.

Butorozott utcai szoba

2-3 személy részére KIADÓ. Dohány-utca 29. III. emelet 21.

Magányos URASSZONYT KERESSEK háztartásom vezetésére

Hitközségi otthonom rendezésére. Megvárható nő, anyagi garanciával otthon tartó, „Szombattartó” jelgére a kioldóba.

Sirkövek, musz. és deportált emlékek nagy választékban és mélyen leszállított árban. Handel utóda, Budapest, Flumei-ut 2. Szombaton zárva!

Engländer sütőde újjaépítve üzembn. Sóletot, házisütést vállal

Szombaton zárva. Telefon:
138-337. Karácsony Sándor-
utca 1, Telki-tér sarok.

MELEGTOLO énhajlési kocsi el-
adása, koleszszőre Gyermekköcsü.
SIESTA járműraktár, Budapest,
VII., Damjanich-utca 49
Telefon: 428-430.

Kaudererné Papp-Váry Ilona

kosztás- és tábla készítés
levegőszűrés a kávé alatt

Budapest, IV., Váci-u. 11/b

**Tengerentúli
ládabélelésre
vizmentes
olajpapir**

Oser Jakab
VI., Ó-utca 49. sz.
1 2 3 - 8 9 0

Régi képeiről szép nagyítást készít

Cyrtó

Teréz-körút 48.

Instruktor keresek

szóidó gimnáziumba járó két tanu-
hoz, héber, latin, angol nyelv-
tudással, késsé dolókészítésében,
kb 2 órai időtartamra.
Rótfaragó-utca 7. E. 8. Jelentkezés
az esti órákban.

KÜLÖNBEJÁRATU tisza szoba

szombati részére kiadó. „Népszin-
ház-utca, körút” jel. a kiadóba.

Butorozott utcai szoba

házaspártnak, konyhabuvarrással és
szennőre KIADÓ. Szív-u. 28. III. 30.

Jóllövő házvezetőnő

egy-két személyhez elhelyezkedés.
„Lehültszobák” jel. a kiadóba.

87 éves, intelligens, vallásos hávegy
bérnyelven

bejáró állást

VÁLLAL. Háztartásban is.
„Számolni, főzni jól tudok”
jellegre a kiadóba.

H I R E K

Az UJ ÉLET előfizetési díjai:

- 1 hónapra . . . 4 forint
- negyedévre . . . 12 „
- félévre 24 „
- egész évre . . . 48 „

Az előfizetések postafakar-
délpénzről befizetési lappal
küldendők be a 26.209. számú
postafakardélpénzről számlá-
ra.

HÍRDETSŐNK FIGYELMÉBE!

Tekintettel arra, hogy az UJ
ÉLET legközelebbi megjelené-
sének napja Hosszú-Rákóczi Na-
repére esik, lapunk kivételé-
sen kedden, október 15-én jele-
nk meg. T. Hirdetéseket kér-
jük, hogy hirdetésüket leg-
később október 14-ig, hétfő délután
adják le hirdetőhivatalkánkba.

— „Musz”-banap Nyiregyhá-
zán. Nagyszabású hitéleti és
társadalmi esemény színhelye
volt a nyiregyházi városbázo
diszterme. A Munkaszolgálat-
sok Országos Szervezetének
nyiregyházi csoportja tartotta
alakuló közgyűlést, az orosz
városparancsnok, a polgármes-
ter, a politikai pártok küll-
döttjei és a város sok, méltók-
adó tisztségviselője részvételével.
Nagybaczoni Nagy Vilmos ve-
zérrezredes, volt honvédelmi mi-
niszter megbélyegző az elmúlt
fasiszta idők kegyetlenségét és
hangsúlyozta a megbékélés
szükségét. Pór Dezső társelnök
politikai beszámolójában vá-
zolta a Szervezet másfél éves
küzdelmét és rámutatott szá-
mos, még ma sem orvosolt sé-
relemre. Kádár László alelnök
a Szervezet harmincegy pont-
ban lefektett kormányfeliratát
ismertette. A tisztikar megvó-
lasztása után Sándor elnök
köszöntö meg a bizalmat és ál-
dozatos munkát ígért. Az orosz
városparancsnok ragyogó be-
szédben tett hitet a demokrácia
mellé. Bökere és munkára
hivta fel a megjelenteket. A
közgyűlés végén viharosan ün-
nepelték a munkaszolgálat két
igaz magyar hőst: Nagybaczoni
Nagy Vilmos vezérrezredest és
Rebiczkay Imre alezredest, akik
sokezer üldözött megmentésé-
vel a legveszélyesebb időkben
bizonyultak a magyar demokrá-
cia híveinek.

— Az „ORT” Országos To-
vábbképző Társaság új tanfo-
lyama: 1. Háziipari szövészet.
2. Felső nőiruha varrás és sza-
bás. 3. Fehérnemű varrás és
szabás. 4. Gyermekekre varrás
és szabás. 5. Lámpaernyő készí-
tés, játékkészítés, bődíszműves-

ség. 6. Villanyzerelés. 7. Rádió-
szerelés. 8. Műszaki rajzolás
(magas- és mélyépítés, geodéziai
mérések). 9. Vízvezeték-szerelés.
10. Hegesztés. 11. Óramecha-
nika. 12. Kerékpár-, írógép-,
varrógépszerelés. 13. Autószeré-
lés. 14. Famegmunkáló és fater-
melő ipari kiképzés. 15. Ipari
kémia. Felhívunk mindenkit,
aki ezen tanfolyamok bármelyi-
kén részt akar venni, jelentkez-
zen az „ORT” irodájában, VII.,
Erzsébet-körút 32. I. em. 1. sz.
alatt minden hétfő, kedd, szer-
da, csütörtök délelőtti 9-1-ig,
vagy délután 5-7-ig.

— Lapunk szeptember 19-iki
számában megjelent „A Magyar
Zsidók Országos Egyesülete be-
számolója az V. kerületi fago-
zat nagygyűlésén” című tudósítá-
ssal kapcsolatban Góder An-
dór gyógyszerész annak közlé-
sét kéri, hogy a cikkekben emli-
telt gyűlésen nem rajt a Ma-
gyar Zsidók Országos Társa-
dalmi Szövetségének tagja szó-
lalt fel, hanem mint az V. ke-
rületi templomközveti évtizedek
óta egyik vezetője. Felsőhállá-
sának célja a felekezeti köz-
székhúzás megszüntetése volt.
Beszédében kiemelte Söckler
Lajos hitközségi elnöknek és
dr. Földes István elnökhelyet-
tesnek a zsidóság érdekében a
gettó alatt és azóta is kifejtett
áldozatos munkáját.

— Felhívás. Rothberger Andor
oroszországi hadifogoly munka-
szolgálatos üzenetet küldött
öccsének, Rothberger Zoltán
budapesti lakosnak. Az üzenet
átvehető a Pesti Izr. Hitközség-
nél, Budapest, VII., Sip-u. 12.,
I. em. 18. szám alatt.

— Mészeres, est. A Mazor VI.
ker. tagozata szombaton, ok-
tóber 12-én este 8 órakor az
egyesület Andrassy-ut 81. szám
alatti helyiségében műsoros es-
teli rendezvényen fellépnek
Szigeti Jenő és Rébert Mária
a Magyar Színház tagjai, Góder
Katalin az Operaház, Vidor Fe-
rike a Nemzeti Színház, Gál
Péter a Madách Színház, Lá-
nárt Béla a Medgyasszay Szin-
ház tagjai, a Rónaszéki Rajna
házaspár, Demény Artúr, Pa-
ragó Panni és Solt Ibolya.

— Farkasházy Miklós és Don-
ner Gertrud kiállítás. Farkas-
házy Miklós festőművész és
Donner Gertrud Mária kiállítá-
sa iránt, amely október 12-től
látogatható a Szalmágy-Galériában
(IV., Kossuth Lajos-u. 12. fél-
emelet), nagy érdeklődés mutat-
kozik.

— A Rabbiképző Intézet
templonában az ünnepesti is-
tentisztelet szerda este 8 ókor
kezdődik. Prédikál: Szirtes
László hallgató.

Művészeti siremlékek
EICHBAUM MÓR és FIA
V., Rudolf-tér 3. (Martyt hídnál)

Csillárt VESZ. ELAD. JAVIT. FELÜVEGÉZ VOGEL csillártól VIII., Mária Terézia-tér 1.

26 éves, középmagas, csinos, in-
telligensnek mondott, barna HÉVA-
LÁNY vagyok, keresem olyan hos-
zámláló, szombattartó férfit

ISMERTESÉGET házasság céljából

ki egy meleg, szerető otthonra és
gyódek. „Szorény” jel. a kiadóba.

Negyvenöt éves jómodú, független kereskedő meg- ismerkedne csinos, jómagyarul beszél URINÓVÉL

házasság céljából „Szombati éjszakán” jellegre a ki- adóba.

Egyedül maradtam ismerettség hiányában ezután keres- nem szom 50-60, koroktól ut szom- réfőgőti ki

nemeseleiké élettársra és jódele otthonra vágyok. „Lédeli teledegy 14” jellegre a ki- adóba.

Nem tudok egyedül élni, 42 éves,
szépségem mentett ÖZVEGYASSZONY
vagyok.

Férjhez mennek 50 éves lelkű, jómodú, kemény urhoz. „Keresem a teledegytel” jellegre a kiadóba

Férjhez menne középkorú, csinos, barna házas, intelligens nő 50-60 közötti, keresettel és háza- val bíró olyan urhoz, aki egyedül éri magát. Vádeli „Szorény” jellegre a ki- adóba.

Megnősülne egyedülmaradt, magabiztos és nyugdíjra képes állásban lévő férjhez- vétel. Vádeli és házias urhoz, 38- 42-ig, keresek. Anyagiak nem ér- dekelnek. Rézletes levelet, lehető- leg fényképpel, melyet ráköltön vis- szaküldjenek. „Vezető 1890” jellegre a kiadóba.

Élettársát keresi deportáltságból hazatért, egyedülmaradt, csinos, 40 éves hávegy nő, Pestkör- nyékben 3 lakásos családi házával és készenállással. Hozzájárul a háza- társat és házával rendelkező juth, ön- álló iparos vagy kereskedő szemé- lyben. „Művészes, igaz lelkű” jel- legre a kiadóba.

Csinos, máke, jómagyarul beszél, kétszer magyaros, gyermekeles, izr. hávegy, intelligens URASSZONY pestkörnyéki férjhez menne 43-60 év közötti útközben, leho- zólag fényképpel lakással rendelkező- hoz. Ha győzelmek van, szívesen gondozom. „Vádeli is elmennek” jellegre a kiadóba.

Menyasszonyi ruhák

látvány, moszorok, eszterák, helypők
főruhák helyezésére, vádeli is.
MIMOZA SZALON, Népszínház-utca
18., I. emelet 3.

Háztartási és piperecikkek nagyban eladása

Vértesszé, Dob-u. 48

